

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 18 – 19 grudnia 2014 r. na kierunku
„pedagogika” prowadzonym
w ramach nauk społecznych i humanistycznych na poziomie studiów pierwszego i drugiego
stopnia o profilu ogólnoakademickim realizowanych w formie stacjonarnej i
niestacjonarnej na Wydziale Pedagogiki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie na
poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia
przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej**

W składzie

przewodniczący:

prof. dr hab. Bożena Muchacka – członek PKA

członkowie:

dr hab. Roman Leppert

dr hab. Alicja Szerląg

mgr Agnieszka Zagórska – ekspert formalno – prawny,

Mateusz Mrozek – ekspert PKA – przedstawiciel Parlamentu Studenckiego RP

Krótką informacją o wizytacji

Ocena programowa na kierunku „pedagogika” prowadzonym na Wydziale Pedagogiki Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia została przeprowadzona z inicjatywy Polskiej Komisji Akredytacyjnej w ramach harmonogramu prac określonych przez Komisję na rok akademicki 2014/2015. Wizytacja tego kierunku studiów odbyła się po raz drugi.

Wizytację członkowie Zespołu poprzedzili zapoznaniem się z Raportem Samooceny przekazanym przez władze Uczelni, ustaleniem podziału kompetencji w trakcie wizytacji oraz sformułowaniem wstępnie dostrzeżonych problemów. W toku wizytacji Zespół spotkał się z władzami Uczelni i Wydziału prowadzącego oceniany kierunek, analizował dokumenty zgromadzone wcześniej na potrzeby wizytacji przez władze Uczelni, otrzymał od władz Uczelni dodatkowo zamówione dokumenty, przeprowadził hospitacje i spotkania ze studentami oraz spotkanie z pracownikami realizującymi zajęcia na ocenianym kierunku, przeanalizował wylosowane prace dyplomowe pod względem między innymi podobieństwa do źródeł internetowych.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego.

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku sformułowana przez jednostkę¹.

- 1) Koncepcja kształcenia nawiązuje do misji Uczelni oraz odpowiada celom określonym w strategii jednostki.

Misja i strategia AJD przyjęta została przez Senat w *Uchwale* NR 3/2014 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 29 stycznia 2014 r. w sprawie przyjęcia misji Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie oraz misji i strategii Wydziału Pedagogicznego nowelizowanej uchwałą Rady Wydziału z dnia 15 października 2014 r. Koncepcja kształcenia na kierunku *pedagogika* nawiązuje do tych dokumentów w obszarach zarówno działalności naukowej jak i dydaktycznej. Uczelnia prowadzi badania naukowe, udostępniania i upowszechnia wiedzę, prowadzi działalność popularyzującą wiedzę, współpracę z ośrodkami naukowymi krajowymi i zagranicznymi, a także transfer i komercjalizację wyników badań. *Uczelnia działa w zgodzie z uniwersalnymi zasadami etycznymi i regułami postępowania utrwalonymi w tradycji uniwersytetów europejskich. Zabiega o kształtowanie postaw w warunkach sprzyjających wychowaniu młodzieży akademickiej i samorealizacji jednostki. Troszczy się o poszanowanie wartości akademickich oraz ich rozwijanie w atmosferze wolności i tolerancji.* Koncepcja kształcenia na kierunku *pedagogika* realizuje cele strategiczne, które zawarte są w strategii Uczelni i Wydziału. Raporty zrealizowanych celów strategicznych i operacyjnych podlegają nadzorowi i monitorowaniu przez Komisję Rrektorską ds. Aktualizacji i Ewaluacji Strategii.

Kształcenia na kierunku *pedagogika* realizuje misję i strategię Uczelni i Wydziału:

- w zakresie nauki i wdrożeń - poprzez tworzenie wiodących obszarów badawczych i zwiększanie aktywności naukowej w obszarze nauk społecznych i humanistycznych
- w zakresie kształcenia – poprzez dostosowanie oferowanych specjalności studiów w zakresie pedagogiki do oczekiwań rynku pracy (tworzenie nowych specjalności, wprowadzanie nowych przedmiotów, doskonalenie treści kształcenia), umiędzynarodowienie studiów (Program Erasmus, LLL; umowy bilateralne, prowadzenie badań naukowych, konferencji naukowych z udziałem studentów, rozwijanie kół naukowych i promocja ich działalności w różnych środowiskach;

¹ Punkty 1 – 8 wraz z podpunktami odpowiadają kryteriom określonym w statucie Polskiej Komisji Akredytacyjnej.

- w obszarze relacji z otoczeniem - poprzez organizowanie praktyk w placówkach oświatowo-wychowawczych i podmiotach gospodarczych ściśle związanych ze specjalnością studiów.

Kształcenie studentów na kierunku *pedagogika* odbywa się w ramach różnych specjalności i pozostaje w pełnym związku z misją Uczelni, strategią jej rozwoju oraz Wydziału. Oferta kształcenia jest elastycznie dopasowywana pod względem zapotrzebowania na specjalistów w poszczególnych zakresach.

- 2) wewnątrzni i zewnątrzni interesariusze uczestniczą w procesie określania koncepcji kształcenia na danym kierunku studiów, w tym jego profilu, celów, efektów oraz perspektyw rozwoju.

W procesie kształtowania koncepcji kształcenia, brali udział doświadczeni pracownicy instytucji oświatowych i pozaświatowych realizujący zajęcia na kierunku *pedagogika*. W maju 2013 r. została powołana Rada Interesariuszy Zewnętrznych dla kierunku *Pedagogika*, w skład której weszli przedstawiciele instytucji edukacyjnych oraz służb publicznych. Członkowie Rady Interesariuszy Zewnętrznych zostali zapoznani z koncepcją kształcenia na kierunku oraz planem i programem studiów. Opracowano między innymi plan współpracy Wydziału Pedagogicznego z Aresztem Śledczym w Piotrkowie Trybunalskim, do realizacji którego zaproszono również interesariuszy wewnętrznych AJD, w tym Instytut Sztuk Pięknych, Instytut Muzyki, studentów Wydziału Pedagogicznego i Wydziału Sztuki. W ramach współpracy z interesariuszami zewnętrznymi odbywają się cykliczne spotkania z przedstawicielami pracodawców, reprezentujących rynek pracy dla absolwentów poszczególnych specjalności na kierunku *pedagogika*.

Regulacje wewnętrzne AJD uwzględniają udział pracowników naukowo-dydaktycznych, studentów i pracowników administracji (interesariusze wewnętrzni) w tworzeniu i modyfikowaniu koncepcji kształcenia poprzez ich udział w ciałach kolegialnych podejmujących wiążące decyzje związane z koncepcją kształcenia.

Podczas zebrania z ZO PKA Studenci Kierunku Pedagogika na AJD w Częstochowie stwierdzili, że nie są faktycznie angażowani w pracę nad profilem, celami czy efektami kształcenia. Studenci nie wiedzą jak i gdzie interweniować w sprawach, które ich dotyczą. Przedstawiciele studentów są angażowani w proces jedynie teoretycznie - analiza dokumentacji wytworzonej przez system zapewniania jakości kształcenia, oraz brak opinii do programu kształcenia wskazują, że udział studentów jest jedynie pozorny i ogranicza się do teoretycznego

uczestniczenia w procesie. Warto zastanowić się nad większą aktywizacją studentów w procesie. Dobrą praktyką w tym zakresie byłaby przede wszystkim kampania informacyjna dotycząca roli studentów w wytwarzaniu kultury jakości kształcenia. Inną praktyką, którą warto rozważyć jest wsparcie merytoryczne dla przedstawicieli samorządu studentów - którzy zdają się nie zdawać sprawy z tego, w jaki sposób mogliby wesprzeć pracę od strony technicznej. Głos studencki może być ożywczy dla wszystkich organów stanowiących o jakości kształcenia. Niemniej warto zaznaczyć, że działania te są zdecydowanie trudniejsze z uwagi na niestacjonarną formę kształcenia.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego² W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1)** Koncepcja kształcenia na ocenianym kierunku Pedagogika jest ściśle powiązana z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki. Oferta kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim jest w wystarczającym stopniu zróżnicowana, jak również innowacyjna.
- 2)** Wydział współpracuje z wieloma placówkami oświatowymi i edukacyjnymi oraz z innymi instytucjami, których opinie i sugestie są brane pod uwagę w ocenie i doskonaleniu koncepcji kształcenia na kierunku pedagogika. W przygotowywanie koncepcji i programu kształcenia zaangażowani są nauczyciele akademicy, natomiast słabiej studenci, a także ich przedstawiciele.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

- 1) Zakładane przez jednostkę efekty kształcenia odnoszące się do danego programu studiów, stopnia i profilu, kształcenia są zgodne z wymogami KRK oraz koncepcją rozwoju kierunku; zakładane efekty kształcenia na kierunkach o profilu praktycznym uwzględniają oczekiwania rynku pracy lub wymagania organizacji zawodowych, umożliwiające uzyskanie uprawnień do wykonywania zawodu, a na kierunkach o profilu ogólnoakademickim wymagania formułowane dla danego obszaru nauki, z której kierunku się wywodzi; opis efektów jest publikowany.
- *ocena zgodności założonych kierunkowych i specjalnościowych oraz przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku;*
- Efekty kształcenia przyjęte dla kierunku pedagogika, poszczególnych specjalności oraz dla poszczególnych modułów kształcenia są zgodne z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Dla akredytowanego kierunku studiów Senat AJD Uchwałą nr

² według przyjętej skali ocen: wyróżniająco, w pełni, znacząco, częściowo, niedostatecznie;

63/2012 z 27 czerwca 2012 r. przyjął wzorcowe efekty kształcenia, określone w Rozporządzeniu MNiSW. Jednocześnie Senat uchwałami nr 64/2012, 65/2012, 66/2012, 67/2012, 68/2012 z tego samego dnia oraz uchwałami nr 14/2013 i 15/2013 z 30 stycznia 2013 r. określił efekty kształcenia dla poszczególnych specjalności realizowanych w ramach kierunku pedagogika. Rada Wydziału Pedagogicznego AJD na posiedzeniu w dniu 2.07.2014 r. podjęła następującą uchwałę w sprawie efektów specjalnościowych: „znosi się specjalnościowe efekty kształcenia na kierunku Pedagogika od roku akad. 2015/2016, a karty przedmiotu i matryce należy odnosić do efektów kierunkowych. Efekty specjalnościowe mają charakter uzupełniający i nie muszą być zatwierdzane przez Senat AJD”. Dotychczasowy stan w tym zakresie nie budzi zastrzeżeń, na specjalnościach przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela przyjęte zostały obowiązujące zgodnie z Rozporządzeniem MNiSW z 17 stycznia 2012 r. standardy kształcenia nauczycieli.

- *ocena spójności kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań rynku pracy i organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru wiedzy³, z którego kierunku się wywodzi;*

Analiza przedstawionej w Raporcie samooceny matrycy efektów kształcenia oraz sylabusów poszczególnych przedmiotów realizowanych zarówno na studiach I, jak i II stopnia uprawnia do stwierdzenia, że efekty te są spójne oraz są zgodne z obszarami wiedzy, do których kierunek studiów jest przypisany. Efekty kształcenia odnoszą się do obszaru nauk humanistycznych i społecznych – dziedziny nauk humanistycznych i nauk społecznych

- *ocena możliwości osiągnięcia kierunkowych i przedmiotowych/modułowych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia (poszczególnych przedmiotów, grup przedmiotów) oraz praktyk zawodowych (o ile są przewidziane w programie studiów);*

Przeprowadzona analiza matrycy efektów kształcenia dla akredytowanego kierunku studiów oraz szczegółowych efektów kształcenia dla poszczególnych przedmiotów i praktyk zawodowych uprawnia do stwierdzenia, że są one możliwe do osiągnięcia w trakcie trwania studiów (I lub II stopnia). Wszystkie efekty kształcenia obowiązujące dla kierunku pedagogika znajdują odzwierciedlenie w efektach szczegółowych przyjętych dla poszczególnych modułów kształcenia.

- *ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia (czy –i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany);*

Akredytowana jednostka publikuje opis efektów kształcenia na stronie internetowej. W wersji papierowej są one dostępne w Dziekanacie Wydziału Pedagogicznego oraz w Bibliotece AJD. Zarówno spotkanie z pracownikami, jak i studentami potwierdziło, że obie grupy znają efekty kształcenia dla kierunku pedagogika. Studenci potwierdzili, że na pierwszych zajęciach z poszczególnych przedmiotów są im przedstawiane sylabusy oraz programy nauczania, w tym są zapoznawani z efektami kształcenia (dotyczącymi wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych), które w ramach poszczególnych przedmiotów mają zostać osiągnięte.

Studenci mają świadomość tego, gdzie w razie potrzeby szukać interesujących ich treści. Analiza strony internetowej AJD w Częstochowie, poparta informacjami uzyskanymi od studentów podczas spotkania z Przedstawicielami PKA wykazała dogodny dostęp do

³ użyte określenia: obszar wiedzy, dziedzina nauki i dyscyplina naukowa, stopień i tytuł naukowy, działalność naukowo-badawcza, dorobek naukowy, oznaczają odpowiednio: obszar sztuki, dziedziny sztuki, dyscypliny artystyczne, stopień i tytuł w zakresie sztuki, oraz działalność artystyczną i dorobek artystyczny.

sylabusów przedmiotów. Informacje dotyczące wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych jakie zdobędą w trakcie kształcenia są przekazywane przez prowadzącego na początku zajęć z każdego przedmiotu, Treści te, zdaniem studentów, pomagają w określeniu przebiegu kursu. Studenci obecni na spotkaniu zaznaczyli, że prezentuje się im kryteria zaliczeń oraz zawsze bibliografię przydatną w przygotowaniach do kolejnych zajęć.

2) Efekty kształcenia danego programu zostały sformułowane w sposób zrozumiały i są sprawdzalne.

- *ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i sprawdzalny,* Ponieważ Uczelnia przyjęła wzorcowe efekty kształcenia dla kierunku pedagogika (studia I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim) określone Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 4 listopada 2011 r., co potwierdza uchwała Senatu AJD numer 63/2012 z 26 czerwca 2012 r. należy przyjąć, że warunek ten jest spełniony. Analiza umieszczonej w Raporcie samooceny matrycy efektów kształcenia oraz sylabusów poszczególnych przedmiotów potwierdza, że przyjęte wzorcowe efekty kształcenia są sprawdzalne. Sprawdzalne są również efekty kształcenia wynikające ze standardów kształcenia nauczycieli określonych Rozporządzeniem Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z 17 stycznia 2012 r.

3. Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, umożliwiający weryfikację zakładanych celów i ocenę osiągania efektów kształcenia na każdym etapie kształcenia; system ten jest powszechnie dostępny.

- *ocena czy jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia i możliwości weryfikacji zakładanych celów i czy system ten jest powszechnie dostępny, Ocena czy system obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) i przewiduje właściwe dla nich sposoby weryfikacji oraz umożliwia zmierzenie i ocenę efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania, a także czy wymagania są wystandaryzowane. Ocena uwzględnia również przyczyny i skalę odsiewu oraz stopień dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny. W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość ocena czy weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia prowadzona jest na bieżąco tj. co najmniej z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w uczelni w sposób tradycyjny i pozwala na ich porównanie z zakładanymi efektami kształcenia, oraz czy zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z przedmiotu są prowadzone w siedzibie uczelni;*

Na system oceny efektów kształcenia mają wpływ procedury dotyczące informowania studentów w zakresie zasad oceniania. W celu utrzymania ich spójności przestrzegane są ustalenia regulaminu studiów, warunki zaliczeń i terminarz zaliczeń są podawane do wiadomości studentom. Materiały i protokoły zaliczeń są archiwizowane i poddawane kontroli w celu monitorowania poprawności procesu oceniania, podobnie traktowane są prace dyplomowe i ich recenzje.

Zasady dot. oceniania studentów są określane formalnie w kartach poszczególnych przedmiotów oraz zajęć przygotowywanych przez odpowiedzialnych za prowadzenie zajęć pracowników jednostek organizacyjnych Wydziału. Warunkiem jego zaliczenia jest spełnienie wszystkich wymagań określonych w regulaminie. tj. m. in.: zaliczenie zajęć, zdanie egzaminów. Celem przedmiotowego systemu oceniania jest: diagnozowanie i monitorowanie postępów studenta, sprawiedliwe ocenianie każdego studenta, wspieranie

rozwoju studenta przez ewaluację jego osiągnięć, informowanie studenta o poziomie jego osiągnięć dydaktycznych i postępach w tym zakresie, pomoc studentowi w samodzielnym planowaniu jego rozwoju, motywowanie studenta do dalszej pracy, wykorzystanie przez nauczyciela wyników osiągnięć studentów do planowania pracy dydaktycznej, dostarczanie studentom informacji o postępach i trudnościach w nauce.

Zasady dyplomowania obowiązujące na Wydziale określa Regulamin Studiów oraz Regulamin Dyplomowania na kierunku „pedagogika”. Ukończenie studiów następuje z dniem zdania egzaminu dyplomowego. Egzamin dyplomowy obejmuje obronę przygotowanej pracy dyplomowej oraz zdanie egzaminu z wiedzy zdobytej w trakcie studiów. Student wykonuje pracę pod kierunkiem uprawnionego nauczyciela akademickiego, posiadającego co najmniej stopień naukowy lub tytuł naukowy.

Podczas oceny jakości kształcenia na kierunku „pedagogika” poddano 10 akt osobowych absolwentów z których wynika, iż: protokoły egzaminacyjne - prowadzone są zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188); karty okresowych osiągnięć studenta – prowadzone są zgodnie z powyżej przytoczonym rozporządzeniem; dyplomy i suplementy -sporządzane są zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 1 września 2011 r. w sprawie tytułów zawodowych nadawanych absolwentom studiów, warunków wydawania oraz niezbędnych elementów dyplomów ukończenia studiów i świadectw ukończenia studiów podyplomowych oraz wzoru suplementu do dyplomu (Dz. U. Nr 196, poz. 1167). Ponadto w suplementach znajdują się szczegóły dotyczące programu takie jak: składowe programy studiów oraz indywidualne osiągnięcia, uzyskane oceny oraz punkty ECTS.

System oceny prac zaliczeniowych, projektowych, egzaminacyjnych i innych regulowany jest przez zasady systemu oceniania studentów zawartego w Regulaminie Studiów, a szczegółowe dane dostępne są w kartach przedmiotów/modułów (punkt XI kryteria oceny), w systemie USOS i Regulaminie Dyplomowania.

Przy egzaminach i zaliczeniach stosuje się oceny oraz odpowiadające im oceny w systemie ECTS. Skala ocen odpowiada wskaźnikom uzyskanym w procesie ewaluacji efektów kształcenia, zgodnie z systemem ECTS. Potwierdzenie osiągnięć efektów kształcenia wymaga oceny końcowej. Ocena końcowa może być pozytywna w przypadku, gdy dla każdego z wymaganych efektów kształcenia uzyskano ocenę, co najmniej dostateczną. W przypadku przedmiotu swobodnego wyboru stosuje się ocenę binarną (zaliczenie/niezaliczenie). Wszystkie uzyskane oceny (za wyjątkiem przedmiotów swobodnego wyboru) z zaliczeń i egzaminów brane są pod uwagę przy ustalaniu średniej rocznej i ostatecznego wyniku studiów.

Zasady odbywania praktyk studenckich reguluje Regulamin Praktyk i program kształcenia. Praktyki studenckie podobnie jak inne przedmioty/moduły przewidziane programem studiów podlegają procedurom weryfikacji efektów kształcenia.

Prowadzący zajęcia ma obowiązek przedstawić lub udostępnić studentom na pierwszych zajęciach opis przedmiotu, zawierający efekty kształcenia, program zajęć i wykaz zalecanej literatury, wymaganą formę uczestnictwa w zajęciach, sposób bieżącej kontroli wyników nauczania, tryb i terminarz zaliczania, zasady uzyskiwania efektów kształcenia z pominięciem zajęć dydaktycznych, formę egzaminu, zasadę ustalania oceny łącznej oraz inne wymagania, terminy i miejsce konsultacji.

Weryfikacja efektów kształcenia osiąganych na praktykach studenckich przebiega zgodnie z procedurą weryfikacji efektów kształcenia obowiązującą na wydziale. Program studiów zawiera instrukcje praktyk (program praktyk), karty przedmiotów: praktyka studencka. Dokumentacja złożona przez studenta podlega analizie przez opiekuna praktyk, który jest także zobowiązany do przedstawienia sprawozdania z przebiegu praktyki studenckiej do Biura Praktyk. Student zalicza praktykę u opiekuna praktyk.

Zaliczenia praktyki jest udokumentowane wpisem do indeksu. Student zalicza praktykę w terminie: 7 dni po zakończeniu praktyki - studia stacjonarne a na studiach niestacjonarnych na następnym zjeździe po skończonej praktyce. Dla praktyk odbywanych w okresie wakacyjnym ostateczny termin zaliczenia upływa 10 października.

Szczegółowe informacje dotyczące procesu dyplomowania zawarte są w Regulaminie Studiów oraz Regulaminie Dyplomowania Przygotowania Prac Dyplomowych oraz Egzaminu Licencjackiego i Magisterskiego na Wydziale Pedagogicznym. Regulamin dyplomowania określa: seminaria dyplomowe, wymagania ogólne dotyczące prac dyplomowych, wymogi formalne i redakcyjne pracy, ocenę pracy, złożenie pracy, egzamin dyplomowy. Oceny pracy dyplomowej dokonuje promotor oraz jeden recenzent, posiadający stopień naukowy lub zatrudniony na stanowisku profesora, którego powołuje dziekan. W uzasadnionych przypadkach dziekan może powierzyć przygotowanie recenzji osobie niespełniającej tego warunku. Warunkiem dopuszczenia do egzaminu dyplomowego jest: uzyskanie wszystkich efektów kształcenia objętych programem kształcenia na danym kierunku, uzyskanie co najmniej oceny dostatecznej z pracy dyplomowej.

Stosowany system oceny efektów kształcenia jest przejrzysty, umożliwia on weryfikację zakładanych celów. Obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia. System ten jest powszechnie dostępny. Ciekawym rozwiązaniem stosowanym na akredytowanym kierunku jest wystandaryzowany kwestionariusz używany do oceny prac dyplomowych, obejmuje on szereg szczegółowych kryteriów oceny, takich jak: temat pracy, konstrukcja pracy, spis treści, ocena poszczególnych części pracy, bibliografia, edycja i estetyka. Łącznie student może uzyskać od 0 do 111 punktów. Zgodnie z przyjętą skalą ocen praca oceniana jest jako niedostateczna gdy suma punktów wynosi 0 – 55, dostateczna 55 – 66, dostateczna plus 67 – 77, dobra 78 – 88, dobra plus 89 – 99, bardzo dobra 100 – 111.

Z przygotowanego zestawienia wynika, że odsiew na akredytowanym kierunku (w roku akademickim 2013/2014) wynosił:

- na studiach I stopnia: stacjonarnych – 3,12% (ubyły 23 osoby), niestacjonarnych – 1,76% (ubyły 3 osoby);
- na studiach II stopnia: stacjonarnych – 1,05% (ubyło 6 osób), niestacjonarnych – 3,30% (ubyło 10 osób).

Oznacza to, że w akredytowanej jednostce ujawnia się następująca prawidłowość: na studiach I stopnia więcej osób ubywa na studiach stacjonarnych, na studiach II stopnia większy odsiew ma miejsce na studiach niestacjonarnych.

Wśród przyczyn odsiewu studentów Wydział Pedagogiczny AJD wskazuje:

- podjęcie pracy przez studentów,
- przyjęcie na inny kierunek,
- przyjęcie na inną uczelnię,
- wyjazd za granicę,
- niezaliczenie semestru,
- zmianę planów życiowych studentów.

Nie wskazano natomiast (w przypadku studiów niestacjonarnych) jako przyczyny odsiewu trudnej sytuacji materialnej studentów.

Uogólniając można stwierdzić, że odsiew na akredytowanym kierunku studiów jest zbliżony do tego, który występuje na pedagogice w innych uczelniach publicznych, typowe są również przyczyny tego zjawiska.

Akredytowana jednostka nie prowadzi kształcenia na odległość.

Studenci podczas spotkania z przedstawicielem Zespołu Wizytującego ocenili system oceny efektów kształcenia jako zrozumiały. Studenci równie dobrze postrzegają dostępność do odpowiednich regulacji. Zasady oceniania i zasady zaliczania przedmiotów są dostępne odpowiednio w Regulaminie Studiów oraz w sylabusach przedmiotów.

Jednostka monitoruje kariery absolwentów na rynku pracy, a uzyskane wyniki wykorzystuje w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

- *ocena monitorowania przez jednostkę karier absolwentów na rynku pracy oraz wykorzystania uzyskanych wyników w doskonaleniu jakości procesu kształcenia. procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie;*

Monitorowaniem karier zawodowych zajmuje się Biuro Karier zgodnie z *Zarządzeniem wewnętrznym* Nr R-0161/116/2013 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 18 grudnia 2013 r. w sprawie monitorowania karier zawodowych absolwentów. Absolwenci AJD zgłaszają się do Biura Karier z kartą obiegową i wypełnionym formularzem, w którym wyrażają lub nie wyrażają zgody na udział w monitorowaniu ich kariery zawodowej. Na podstawie wyrażonej zgody absolwent otrzymuje drogą elektroniczną ankietę dotyczącą kształtowania się jego kariery zawodowej po zakończonej edukacji.

Z udostępnionych przez Biuro Karier danych wynika, że około 50% absolwentów kierunku pedagogika wyraża zgodę na udział w monitorowaniu karier zawodowych. Stopień zwrotu ankiet wynosi około 30%. W ostatnim monitoringu wzięło udział 210 absolwentów kierunku pedagogika, spośród których 128 (61%) pracowało w momencie wypełniania ankiety, 65 (31%) poszukiwało pracy a 17 (8%) nie pracowało. Spośród osób, które pracowały 56% (72 osoby) wykonywało pracę zgodną z wykształceniem, natomiast 44% (56 osób) wykonywało inne prace, nie mające związku z posiadanym wykształceniem pedagogicznym. Podczas wizytacji zespołu nie udało się ustalić, czy wyniki monitorowania karier zawodowych absolwentów akredytowanego kierunku są wykorzystywane w doskonaleniu jakości procesu kształcenia. Biuro Karier poszukuje natomiast sposobu umożliwiającego udział większej liczby absolwentów w monitorowaniu karier zawodowych.

AJD w Częstochowie stara się podejmować inicjatywy mające za zadanie umożliwianie badania losów absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań otoczenia społeczno-gospodarczego. Uczelnia bada losy absolwentów 6 miesięcy po ukończeniu studiów, a także 3 i 5 lat. Niestety konstrukcja ankiety powoduje, że prawdziwie badani są jedynie absolwenci, którzy mają pracę. Reszta osób ma możliwość odpowiedzi jedynie na

kilka zdawkowych pytań. Studenci na spotkaniu z zespołem wizytującym nie mieli wiedzy na temat aktywności Uczelni, na tym polu. Warto zastanowić się nad reorganizacją badania losów absolwentów, tak aby dawało ono wymierne efekty. Kluczowe jest pogłębienie badania dla osób, którym nie powiodło się na rynku pracy.

- *w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń, jeśli poprzednio były sformułowane lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces rozwoju kierunku.*

Przeprowadzona w 2009 roku ocena jakości kształcenia nie zawierała zaleceń w tym zakresie.

Załącznik nr 4 Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Przedstawione do oceny prace etapowe mają różnorodny charakter (eseje, testy, prace pisemne, prezentacje, projekty) są gromadzone w uczelni; każda z nich zawiera ocenę merytoryczną oraz uwagi oceniającego. Analiza tych prac pozwoliła stwierdzić, że weryfikowane są w nich wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności i kompetencje). Oceniane prace dyplomowe studentów I i II stopnia kierunku *pedagogika* są tematycznie związane z kierunkiem studiów i specjalnościami. Ocena merytoryczna, metodologiczna i empiryczna w przejrzanych pracach jest zróżnicowana. Wiele prac oceniono bardzo wysoko ale wśród ocenianych znalazły się prace na niskim poziomie. Struktura większości prac jest typowa dla metodologii badań pedagogicznych. Recenzje promotorów i recenzentów są sporządzone poprawnie pod względem merytorycznym, oceny nie zawsze są adekwatne, często zawyżone. Egzamin dyplomowy odbywa się poprawnie według przyjętego w uczelni wzorca.

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Przyjęte dla akredytowanego kierunku wzorcowe efekty kształcenia są zgodne z wymogami KRK, odpowiadają również przyjętej przez Wydział koncepcji rozwoju kierunku. Opis efektów kształcenia jest powszechnie dostępny.
- 2) Efekty kształcenia dla kierunku pedagogika są sformułowane w sposób zrozumiały, są one sprawdzalne.
- 3) Jednostka stosuje przejrzysty system oceny efektów kształcenia, dotyczy on zarówno poszczególnych przedmiotów, praktyk zawodowych, jak i prac dyplomowych. System ten jest powszechnie dostępny, znany zarówno studentom, jak i nauczycielom akademickim.
- 4) W akredytowanej jednostce są monitorowane kariery zawodowe absolwentów kierunku pedagogika. W monitorowaniu uczestniczy stosunkowo mały procent absolwentów. Brak dotychczas działań potwierdzających, że efekty monitorowania wykorzystuje się w celu doskonalenia jakości procesu kształcenia.

3. Program studiów umożliwia osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- 1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

- *ocena czy realizowany program kształcenia umożliwia osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. W przypadku kształcenia nauczycieli oraz kierunków, dla których określone zostały standardy kształcenia – również ocena spełnienia wymagań odpowiednich standardów;*

Przeprowadzona analiza programu kształcenia pozwala stwierdzić, że możliwe jest osiągnięcie każdego z zakładanych celów i efektów kształcenia. Zastrzeżenia budzi jedynie zapisany w suplemencie opis posiadanych kwalifikacji przez absolwentów studiów II stopnia o specjalności Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna sformułowany następująco: „pogłębia swe kompetencje merytoryczne, dydaktyczne, komunikacyjne i metodyczne o spektrum zachowań w stosunku do dzieci ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi”. Takiemu zapisowi nie odpowiada program studiów realizowany w ramach tej specjalności, który przewiduje tylko jeden przedmiot dotyczący dzieci o specjalnych potrzebach edukacyjnych (praca korekcyjno-kompensacyjna z dziećmi w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym).

- *ocena czasu trwania kształcenia, prawidłowości doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia w celu osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu, w tym modułu przedmiotów do wyboru, danego poziomu kwalifikacji. W przypadku wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość ocena czy kształcenie, którego celem jest zdobycie umiejętności praktycznych, odbywa się w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów;*

Studia pierwszego stopnia trwają sześć semestrów. Studia drugiego stopnia trwają cztery semestry.

Liczba godzin zajęć dydaktycznych realizowanych na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych na poszczególnych kierunkach i stopniach studiów wynosi odpowiednio: na studiach stacjonarnych I stopnia od 1800 do 1840 godzin (w zależności od specjalności); na studiach niestacjonarnych I stopnia 1080-1117 godzin (w zależności od specjalności); na studiach stacjonarnych II stopnia od 825 do 840 godzin (w zależności od specjalności); na studiach niestacjonarnych II stopnia 495 do 504 godzin (w zależności od specjalności).

Liczba godzin zajęć dydaktycznych realizowanych na studiach niestacjonarnych stanowi 60% liczby godzin zajęć dydaktycznych obowiązujących na studiach stacjonarnych z zachowaniem takich samych efektów kształcenia.

Plan studiów ma charakter blokowy (modułowy).

Na studiach I stopnia program realizowany jest w blokach:

- A) Blok treści podstawowych zawierający przedmioty: filozofia (45 godz. 4 ECTS), socjologia (45 godz. 4 ECTS), wstęp do psychologii (45 godz. 4 ECTS), psychologia rozwojowa (30 godz. 3 ECTS), psychopatologia zachowań człowieka (30 godz. 3 ECTS), wstęp do pedagogiki (60 godz. 5 ECTS).
- B) Blok treści kierunkowych zawierający przedmioty: historia wychowania (45 godz. 4 ECTS), teoretyczne podstawy wychowania (45 godz. 4 ECTS), teoretyczne podstawy kształcenia (45 godz. 4 ECTS), pedagogika społeczna (30 godz. 3 ECTS), pedeutologia (30 godz. 3 ECTS)
- C) Blok treści uzupełniających zawierający przedmioty: wychowanie fizyczne (60 godz. 2 ECTS), język obcy (120 godz. 10 ECTS), technologia informacyjna (30 godz. 2 ECTS),

seminarium dyplomowe (90 godz. 10 ECTS), propedeutyka praw autorskich (15 godz. 1 ECTS), metody badań pedagogicznych z elementami statystyki (30 godz. 3 ECTS), biomedyczne podstawy rozwoju i wychowania (30 godz. 2 ECTS), bezpieczeństwo i higiena pracy z ergonomią (15 godz. 1 ECTS), przedmiot swobodnego wyboru (90 godz. 6 ECTS)

D) Praktyki na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w tym:

1. Praktykę psychologiczno-pedagogiczną (30 godz. 2 ECTS)
2. Praktykę pedagogiczną ciągłą w szkole podstawowej (120 godz. 6 ECTS)

Na specjalności EPiW, (60 godz. 3 ECTS) w przedszkolu i (60 godz. 3 ECTS) w szkole podstawowej

3. Praktyki specjalnościowe:

- na specjalności *pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna*, praktyka pedagogiczna ciągła w placówkach pozaszkolnych, (100 godz. 6 ECTS)
- na specjalności *doradztwo zawodowe i personalne*, praktyka zawodowa (90 godz. 4 ECTS)
- na specjalności *doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość*, praktyka zawodowa (90 godz. 4 ECTS)
- na specjalności *pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną*, praktyka pedagogiczna ciągła w placówkach pozaszkolnych (60 godz. 4 ECTS)
- na specjalności *pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna*, praktyka w placówkach opiekuńczych – ciągła, (120 godz. 6 ECTS) oraz praktyka resocjalizacyjna – ciągła, (60 godz. 4 ECTS)

E) Moduły specjalnościowe po dokonaniu wyboru spośród specjalności:

pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna; pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna; doradztwo zawodowe i personalne; edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna; pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną; doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość.

Każda specjalność realizowana jest w wymiarze 94 ECTS.

Na studiach II stopnia program realizowany jest w blokach:

A) Blok treści podstawowych zawierający przedmioty: logika (15 godz. 1 ECTS), etyka (15 godz. 2 ECTS), antropologia kulturowa (30 godz. 2 ECTS), socjologia edukacji (30 godz. 2 ECTS), psychologia zachowań społecznych (30 godz. 3 ECTS), metodologia badań pedagogicznych (30 godz. 3 ECTS)

B) Blok treści kierunkowych zawierający przedmioty: andragogika (30 godz. 3 ECTS), pedagogika ogólna (45 godz. 4 ECTS), pedagogika porównawcza (30 godz. 3 ECTS)

C) Blok treści uzupełniających zawierający przedmioty: edukacja zdrowotna z elementami promocji zdrowia (15 godz. 2 ECTS), innowacje i współczesne kierunki pedagogiczne (30 godz. 3 ECTS), metody statystyczne w pedagogice (30 godz. 2 ECTS), seminarium magisterskie (90 godz. 10 ECTS), przedmiot swobodnego wyboru (60 godz. 4 ECTS)

D) Praktyki na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych w tym:

Na specjalnościach:

- *pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna*
 - *pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna*
 - *doradztwo zawodowe i personalne*
 - *doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość*
 - *doradztwo personalne z public relations*
1. Praktykę psychologiczno-pedagogiczną (30 godz. 2 ECTS)
 2. Praktykę pedagogiczną ciągłą w gimnazjum (60 godz. 5 ECTS)
 3. Praktykę w szkole ponadgimnazjalnej (60 godz. 5 ECTS)

Na specjalności:

edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna

dla studentów, którzy ukończyli podobną specjalność na I stopniu studiów:

1. Praktykę psychologiczno-pedagogiczną (30 godz. 2 ECTS)

Na specjalności:

edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna dla studentów, którzy ukończyli inne specjalności na kierunku pedagogika na I stopniu studiów:

1. Praktykę psychologiczno-pedagogiczną (60 godz. 4 ECTS)

2. Praktykę pedagogiczną ciągłą w przedszkolu (60 godz. 5 ECTS)

3. Praktykę pedagogiczną ciągłą w szkole podstawowej (60 godz. 5 ECTS)

Na specjalności:

coaching kariery z doradztwem

1. Praktykę psychologiczno-pedagogiczną (30 godz. 2 ECTS)

2. Praktykę zawodową (120 godz. 10 ECTS)

Na specjalności:

geragogika

1. Praktykę psychologiczno-pedagogiczną (30 godz. 2 ECTS)

2. Praktykę zawodową (120 godz. 10 ECTS)

E) Moduły specjalnościowe po dokonaniu wyboru spośród specjalności:

pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna, pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna, doradztwo zawodowe i personalne, doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość, doradztwo personalne z public relations, edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna dla studentów, którzy ukończyli podobną specjalność na I stopniu studiów, edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna dla studentów, którzy ukończyli inne specjalności na kierunku pedagogika na I stopniu studiów, coaching kariery z doradztwem, geragogika.

Każda specjalność realizowana jest w wymiarze 66 ECTS.

Zasady odbywania praktyk na studiach I i II stopnia zawarte są w *Regulaminie Praktyk* i w instrukcjach praktyk.

Liczba punktów ECTS wymagana do ukończenia studiów wynosi:

- dla studiów pierwszego stopnia: 180 ECTS;

- dla studiów drugiego stopnia: 120 ECTS.

Na akredytowanym kierunku studiów nie są wykorzystywane metody i techniki kształcenia na odległość.

Według uczestników spotkania z Zespołem Oceniającym PKA czas trwania kształcenia jest optymalny. Studenci zgłaszali uwagi co do formy prowadzenia kształcenia – z aprobatą przyjęliby zwiększenie liczby zajęć, które skutecznie aktywizują ich wiedzę. Dobrą praktyką byłaby możliwość współkreowania treści zajęć, jaką studenci wskazują za lepiej odpowiadającą ich zainteresowaniom.

- *ocena zgodności przyjętej punktacji ECTS z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, w przypadku kształcenia nauczycieli i kierunków, dla których ustalono standardy kształcenia – również zgodności z odpowiednimi standardami;*

W uczelni stosowany jest system punktów kredytowych, wspólny dla wszystkich typów i kierunków studiów zgodny z systemem ECTS wprowadzony na podstawie Rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w *sprawie warunków i trybu przenoszenia zajęć zaliczonych przez studenta* (Dz.U. 201/20111 poz. 1187). Podstawą zaliczenia semestru na studiach prowadzonych w systemie punktów kredytowych jest uzyskanie zaliczeń przedmiotów i praktyk, przewidzianych planem studiów, oraz uzyskanie liczby punktów kredytowych nie mniejszej niż 30. Nadwyżka punktów ponad 30 jest zaliczana na poczet kolejnego semestru. Oceny ze wszystkich egzaminów, ćwiczeń, konwersatoriów, laboratoriów, seminariów, praktyk są wpisywane do indeksu, protokołu i zatwierdzane w systemie USOS.

Przy egzaminach i zaliczeniach stosuje się następujące oceny oraz odpowiadające im oceny w systemie ECTS: bardzo dobra - 5,0 A; dobra plus 4,5 B; dobra 4,0 C; dostateczna plus 3,5 D; dostateczna 3,0 E; niedostateczna 2,0 Fx , F.

Wymieniona powyżej skala ocen odpowiada następującym wskaźnikom uzyskanym w procesie ewaluacji efektów kształcenia zgodnie z systemem ECTS: bardzo dobra – 90%-100%; dobra plus – 79%-89%; dobra 4,0 – 68%-78%; dostateczna plus – 57%-67%; dostateczna – 46%-56%.

Transfer punktów ECTS. System punktów ECTS jest stosowany przy transferze punktów w przypadkach: przeniesienia studenta z innej uczelni, powrotu studenta po urlopie, przeniesienia studenta z innych kierunków, wznowiania studiów, wymiany zagranicznej studentów, w ramach takich programów jak: Erasmus+, Life Long Learning, i innych zgodnie z zawartymi porozumieniami i programami.

Procedura związana z transferem punktów ECTS obejmuje złożenie przez studenta wniosku do Dziekana Wydziału o weryfikację uzyskanych efektów kształcenia. Wnioski studentów kierowane są dalej do Zespołu Kierunkowego ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia (ZKJK). Każdy wniosek jest indywidualnie rozpatrywany, tworzony jest zestaw przedmiotów lub(i) efektów kształcenia (w zależności od rodzaju dostarczonej przez wnioskodawcę dokumentacji wyników studiów) oraz ogólne zasady ich realizacji. Dopuszcza się możliwość realizowania treści programowych w trybie indywidualnym bez konieczności uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych. Daje to możliwość studentom zmiany ścieżki edukacyjnej wynikające z założeń systemu ECTS. Podania studentów wraz z opinią KZZJK wracają do dziekanatu, gdzie następnie przechowywane są w teczkach studentów. ZKJK nie prowadzi odrębnej ewidencji opiniowanych podań.

Program studiów na kierunku *pedagogika* zawiera ujednoliconą dla wszystkich kierunków studiów w AJD punktację ECTS dla lektoratów językowych, zajęć z wychowania fizycznego, technologii informacyjnych oraz tzw. przedmiotów „swobodnego wyboru” zgodnie z *Uchwałą* Nr 11/2013 Senatu AJD, oraz *Zarządzenia* Nr R-0161/22/2013 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 5 kwietnia 2013 r. w sprawie instrukcji wprowadzenia w programach kształcenia na kierunkach studiów I i II stopnia przedmiotów tzw. „swobodnego wyboru” od roku akademickiego 2013/2014.

Punktacja ECTS jest uwidaczniana w indeksach oraz suplementach do dyplomów.

Nie budzi zastrzeżeń punktacja ECTS stosowana w przypadku specjalności przygotowujących do wykonywania zawodu nauczyciela.

- *ocena prawidłowości sekwencji przedmiotów i modułów określonej w planie i programie studiów;*

Określona w planie i programie studiów sekwencja przedmiotów nie budzi zastrzeżeń. Konstrukcja programu studiów jest prawidłowa. Punktem wyjścia są trzy bloki przedmiotów: podstawowych, kierunkowych i uzupełniających. Dopiero po wyborze specjalności rozpoczyna się realizacja modułów specjalnościowych. Nie budzi zastrzeżeń umieszczenie poszczególnych rodzajów praktyk w programie studiów.

W opinii studentów treść kształcenia pokrywa się w przypadku studiów I i II stopnia. Szczególnie widoczne jest to dla studentów na I roku studiów magisterskich (II stopnia). Problemem według studentów jest także sekwencja przedmiotów - Metodyka jest ujęta w planie studiów dopiero po praktykach.

- *ocena spójności programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk. Ocena czy system kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studenta umiejętności praktycznych;*

Na akredytowanym kierunku przewidziano następujące rodzaje praktyk dla poszczególnych specjalności, w ramach których realizowane jest kształcenie:

Studia I stopnia

- zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i edukacja przedszkolna
- po II semestrze 1 tydzień 30 godzin – szkoła podstawowa, ped.-psych.
- po IV semestrze 2 tygodnie 60 godzin – przedszkole
- po IV semestrze 2 tygodnie 60 godzin – szkoła podstawowa
- doradztwo zawodowe i personalne
- po II semestrze 1 tydzień 30 godzin – szkoła podstawowa, ped.-psych.
- po IV semestrze 4 tygodnie 120 godzin – szkoła podstawowa
- po IV semestrze 3 tygodnie 90 godzin – placówka
- doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość
- po II semestrze 1 tydzień 30 godzin – szkoła podstawowa, ped.-psych.
- po IV semestrze 4 tygodnie 120 godzin – szkoła podstawowa
- po IV semestrze 3 tygodnie 90 godzin – placówka
- pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna
- po II semestrze 1 tydzień 30 godzin – szkoła podstawowa, ped.-psych.
- po IV semestrze 4 tygodnie 120 godzin – szkoła podstawowa
- po IV semestrze 4 tygodnie 100 godzin – placówka opiekuńczo-wychowawcza
- po V semestrze 2 tygodnie 50 godzin – placówka resocjalizacyjna
- pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna
- po II semestrze 1 tydzień 30 godzin – szkoła podstawowa, ped.-psych.
- po IV semestrze 4 tygodnie 120 godzin – szkoła podstawowa
- po IV semestrze 4 tygodnie 100 godzin – placówka
- pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną
- po IV semestrze 4 tygodnie 120 godzin – szkoła podstawowa, przedszkole integracyjne
- po V semestrze 4 tygodnie 120 godzin – placówka opiekuńczo-wychowawcza

Studia II stopnia

wspólna praktyka dla wszystkich studentów po I semestrze 1 tydzień 30 godzin – gimnazjum lub szkoła średnia, ped.-psych.

- zintegrowana edukacja wczesnoszkolna i edukacja przedszkolna (tylko różnice programowe)
- po II semestrze 1 tydzień 30 godzin – szkoła podstawowa, ped.-psych.
- po II semestrze 2 tygodnie 60 godzin – przedszkole
- po II semestrze 2 tygodnie 60 godzin – szkoła podstawowa
- coaching z poradnictwem kariery
- po II semestrze 4 tygodnie 120 godzin – placówka
- pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna
- po II semestrze 2 tygodnie 60 godzin – gimnazjum
- po II semestrze 2 tygodnie 60 godzin – szkoła średnia
- pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna
- po II semestrze 2 tygodnie 60 godzin – gimnazjum
- po II semestrze 2 tygodnie 60 godzin – szkoła średnia
- geragogika
- po II semestrze 4 tygodnie 120 godzin – placówka

Zastrzeżenia budzi jedynie praktyka realizowana na studiach II stopnia na specjalnościach pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna oraz pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna. Przewidziano tam jedynie praktykę w gimnazjum i szkole średniej, brakuje natomiast praktyki w placówkach odpowiadających specyfice poszczególnych specjalności. Oznacza to, że student, który na II stopniu wybrał np. specjalność pedagogika opiekuńcza i

resocjalizacyjna i nie studiował jej wcześniej nie zetknie się w trakcie studiów z żadną placówką opiekuńczą i resocjalizacyjną.

Nie budzi zastrzeżeń program realizowanych praktyk studenckich oraz dobór miejsc, w których są one realizowane. Prawdłowo dokumentowana jest realizacja efektów kształcenia przewidzianych dla tej formy zajęć. System kontroli i zaliczania praktyk uwzględnia możliwość nabycia przez studentów umiejętności praktycznych.

● *ocena organizacji procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Prawdłowość organizacji kształcenia w ZOD, jeżeli taki ośrodek funkcjonuje w ramach jednostki. Ocena prawidłowości doboru form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów tworzących moduł praktyczny (zajęcia praktyczne, w tym w środowisku pracy) do założonych efektów kształcenia;*

Organizacja procesu kształcenia, realizowanego zarówno na studiach stacjonarnych, jak i niestacjonarnych I i II stopnia umożliwia osiąganie zakładanych celów i efektów kształcenia. Analiza planów zajęć pozwala na stwierdzenie, że studenci mają zapewnione warunki do studiowania oraz samodzielnej pracy przewidzianej w sylabusach poszczególnych przedmiotów.

● *ocena możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych, studentów niepełnosprawnych;*

Rozwiązania w zakresie indywidualizacji kształcenia określa *Regulamin Studiów AJD*. Indywidualna organizacja studiów, to forma mająca za zadanie ułatwienie realizacji programu kształcenia studentom, którzy z różnych względów nie mogą regularnie uczęszczać na zajęcia. Indywidualną organizację studiów przyznaje dziekan na okres semestru lub roku akademickiego, na pisemny wniosek studenta. Regulamin umożliwia również przyznanie IOS na cały okres studiów w uzasadnionych przypadkach. Po przyznaniu indywidualnej organizacji studiów student ustala z prowadzącymi zajęcia szczegółowe warunki zaliczenia przedmiotu, które muszą uwzględniać realizację wszystkich celów oraz efektów kształcenia wynikających z karty danego przedmiotu. Według stanu na dzień 3.11.2014 r., na kierunku *pedagogika* wnioski o indywidualną organizację studiów złożyło 146 studentów.

Indywidualny plan i program kształcenia, to forma skierowana do studentów szczególnie zdolnych. Zgodnie z zapisami *Regulaminu Studiów*, decyzję o dopuszczeniu studenta do odbywania studiów według indywidualnego planu studiów i programu kształcenia podejmuje Rada Wydziału na wniosek studenta. W kompetencjach Rady Wydziału leży określenie zasad i trybu odbywania studiów w tej formie.

Indywidualizacja procesu kształcenia dotyczy również studentów z niepełnosprawnością. W AJD funkcjonuje Pełnomocnik Rektora ds. Osób z Niepełnosprawnością, który jest pracownikiem naukowo-dydaktycznym Wydziału Pedagogicznego. Studenci z niepełnosprawnością mogą ubiegać się o dostosowania przekazywanych przez prowadzących zajęcia treści tak, by były one dla nich dostępne bez względu na rodzaj oraz stopień niepełnosprawności, wyznaczenie miejsca w sali dydaktycznej, o zgodę na nagrywanie przebiegu zajęć, otrzymania materiałów w formie pisemnej czy też uczestnictwa tłumacza języka migowego lub asystenta dla osób niepełnosprawnych.

Studenci mają świadomość tego jak ubiegać się o indywidualizację procesu kształcenia, jednak korzystają z niej niechętnie. Analiza dokumentacji przedstawionej przez Uczelnię wykazała, że w momencie wizytacji z indywidualizacji korzystały osoby studiujące więcej niż jeden kierunek oraz osoby doświadczające wypadkami losowymi. Studenci tłumaczą brak

chęci korzystania z IPiPS czy IOS brakiem takiej konieczności. Dobrą praktyką w tym aspekcie mogłaby okazać się akcja uświadamiająca konkretne korzyści płynące z indywidualizacji procesu kształcenia, jakie mogą uzyskiwać studenci wybitnie uzdolnieni.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody dydaktyczne tworzą spójną całość.

- *ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość;*

Ocena matrycy efektów kształcenia, planu studiów zawierającego informacje o stosowanych rodzajach zajęć na obu stopniach studiów, sylabusów poszczególnych przedmiotów pozwala na stwierdzenie, że elementy te tworzą spójną całość.

- *w przypadku, gdy przeprowadzana jest kolejna ocena jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany i ich efekty, odnieść się do stopnia realizacji sformułowanych poprzednio zaleceń, lub efektów działań naprawczych, a także ocenić proces zmian programu studiów w aspekcie rozwoju kierunku.*

Przeprowadzona w 2009 roku ocena jakości kształcenia nie zawierała zaleceń w tym zakresie.

Określone przez akredytowaną jednostkę perspektywy rozwoju kierunku wiążą się:

- z tworzeniem nowych specjalności na kierunku powiązanych z potrzebami lokalnego rynku pracy i potrzebami społecznymi regionu,
- z tworzeniem wspólnych programów studiów z uczelniami zagranicznymi, systemu studiów dualnych oraz podwójnego dyplomowania, co wiąże się z umiędzynarodowieniem kierunku,
- rozwojem kadry naukowo-dydaktycznej podnoszącej jakość kształcenia na kierunku,
- z polepszeniem infrastruktury Wydziału Pedagogicznego,
- z dbaniem o wysoką jakość praktyk studenckich,
- ze wspomaganiem studentów kierunku w zakresie organizacji staży zawodowych,
- dostępnością do literatury w zakresie kierunku,
- nawiązaniem bliższej współpracy z interesariuszami zewnętrznymi,
- ze wspieraniem mobilności studentów i budowaniem oferty dla studentów z zagranicy,
- z intensyfikowaniem badań naukowych finansowanych ze źródeł zewnętrznych (projekty europejskie i krajowe, współpraca z otoczeniem).

Perspektywy te dobrze korespondują ze zmianami dokonanymi na kierunku od czasu ostatniej akredytacji przeprowadzonej w 2009 roku.

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego⁴ W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie założonych dla kierunku pedagogika efektów kształcenia. Jedynie w przypadku specjalności Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna na II stopniu studiów wątpliwe jest uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, przewidującej przygotowanie do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych. Mocną stroną kształcenia na akredytowanym kierunku jest rozbudowany program praktyk zawodowych, słabą stroną kształcenia specjalnościowego na studiach II stopnia o specjalnościach pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna oraz pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna jest brak kontaktu z placówkami odpowiadającymi specyfice tych specjalności.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane metody kształcenia tworzą spójną całość.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zagwarantowania realizacji celów edukacyjnych programu studiów

1) Liczba pracowników naukowo-dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji umożliwiają osiągnięcie założonych celów kształcenia i efektów realizacji danego programu,

Na ocenianym kierunku kadra jest liczna - w ramach minimum kadrowego na studiach pierwszego stopnia Uczelnia zatrudnia 33 pracowników w tym 8 samodzielnych oraz 25 doktorów natomiast na studiach drugiego stopnia 32 pracowników w tym 8 samodzielnych i 24 doktorów. Ponadto zajęcia realizuje 22 osoby. Efekty kształcenia przyporządkowani do obszaru nauk humanistycznych i społecznych – dziedziny nauk humanistycznych i nauk społecznych jednak w minimum kadrowym brak jest osoby reprezentującej obszar i dziedzinę nauk humanistycznych. Zatem struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych nie gwarantuje osiągania celów i efektów określonych w programie studiów ocenianego kierunku.

~~1)2)~~ _____ dorobek naukowy i kwalifikacje dydaktyczne kadry, zwłaszcza tworzącej minimum kadrowe, są adekwatne do realizowanego programu i zakładanych efektów kształcenia; na kierunkach o profilu praktycznym w procesie kształcenia uczestniczą nauczyciele z doświadczeniem praktycznym, związanym z danym kierunkiem studiów,

Zespół wizytujący PKA przeprowadził ocenę spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego na podstawie przesłanej dokumentacji, dokumentów przedstawionych podczas wizytacji i rozmów przeprowadzonych z władzami Wydziału. W ocenie uwzględniono w szczególności posiadane stopnie naukowe i specjalizację naukową oraz dorobek nauczycieli akademickich. Sprawdzono również obciążenia dydaktyczne w bieżącym roku akademickim oraz złożone oświadczenia o wliczeniu do minimum kadrowego.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt, osób które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „pedagogika”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 9 października 2014 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. 2014, poz. 1370) – minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających

stopień naukowy doktora, § 15. 1. Minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora, § 13 ust. 1 (*Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli został zatrudniony w uczelni nie później niż od początku semestru studiów.*), § 13 ust. 2 (*Nauczyciel akademicki może być zaliczony do minimum kadrowego, jeżeli w danym roku akademickim prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej: 1). 30 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego tytuł naukowy profesora lub stopień naukowy doktora habilitowanego lub będącego osobą, która nabyła uprawnienia równoważne z uprawnieniami doktora habilitowanego na podstawie art. 21a ustawy z dnia 14 marca 2003 r. o stopniach naukowych i tytule naukowym oraz o stopniach i tytule w zakresie sztuki (Dz. U. Nr 65, poz. 595, z późn. zm.3, zwanego dalej „samodzielnym nauczycielem akademickim”; 2). 60 godzin zajęć dydaktycznych – w przypadku nauczyciela akademickiego posiadającego stopień naukowy doktora lub kwalifikacje drugiego stopnia.*)

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w **art. 112a** ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. Nr 164, poz. 1365, z późn. zm.). Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy.

Wymagania określone w § 17 ust. 1 pkt. 8 wyżej wymienionego rozporządzenia są spełnione i wynosi 1: 33 (wymagania określone w przepisach: 1:120).

Obsada zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów jest prawidłowa, zgodna z reprezentowanymi przez nauczycieli akademickich obszarami, dziedzinami i dyscyplinami. Jest także zgodna ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów.

2)3) _____ jednostka prowadzi politykę kadrową sprzyjającą podnoszeniu kwalifikacji i zapewnia pracownikom warunki rozwoju naukowego i dydaktycznego, w tym także przez wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą.

Nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego kierunku *pedagogika*, nie spełniają warunków określonych w przepisach prawa, tzn. posiadają kwalifikacje naukowe w

obszarze nauk społecznych, natomiast nie posiadają w obszarze nauk humanistycznych, do których przyporządkowany jest kierunek *pedagogika*, prowadzą zajęcia dydaktyczne w odpowiedniej liczbie godzin, złożyli w odpowiednim terminie oświadczenia dotyczące zaliczenia do minimum kadrowego.

Przy dobieraniu pozostałej kadry prowadzącej i wspierającej proces kształcenia, kryteriami zatrudnienia są:

- dorobek naukowy;
- dorobek zawodowy,
- doświadczenie zawodowe;

Podstawę prawną zatrudniania nauczycieli akademickich do realizacji programu kształcenia na kierunku *pedagogika* stanowią:

1. *Zarządzenie nr R-0161-56/2012 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 6 września 2012 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania przy zatrudnianiu na stanowisku profesora zwyczajnego i nadzwyczajnego w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;*
2. *Zarządzenie nr R-0161/60/2013 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 19 lipca 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania przy zatrudnianiu na stanowisku adiunkta w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;*
3. *Zarządzenie nr R-0161/61/2013 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 19 lipca 2013 r. w sprawie szczegółowych zasad i trybu postępowania przy zatrudnianiu na stanowisku asystenta w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;*
4. *Procedury postępowania przy zatrudnianiu na stanowisko: wykładowcy, starszego wykładowcy, instruktora na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, zatwierdzone przez Radę Wydziału w dniu 9.04.2014 r.*
5. *Procedury postępowania przy zatrudnianiu pracowników spoza Uczelni do realizacji zajęć dydaktycznych na Wydziale Pedagogicznym Akademii im. J. Długosza w Częstochowie, zatwierdzone przez Radę Wydziału w dniu 15.10.2014;*

W ramach prowadzonych działań wspierających potrzeby pracowników w zakresie ich rozwoju naukowego podejmowane są inicjatywy wydawnicze, udział w stażach zagranicznych, uczestnictwo w konferencjach międzynarodowych i krajowych. Polityka kadrowa na Wydziale Pedagogicznym nastawiona jest na optymalizację poziomu i struktury zatrudnienia z punktu widzenia efektywności działalności naukowo-dydaktycznej oraz rozwoju naukowego kadry. Polityka ta obejmuje udzielanie urlopów naukowych pracownikom nauki, wspieranie w uzyskaniu środków na badania własne dla młodych pracowników, nagradzanie pracowników z największą

liczbą punktów za publikacje i inną działalność naukową, nagradzanie pracowników za uzyskanie stopni naukowych. Polityka kadrowa uwzględnia również oceny okresowe i regulaminowe pracowników.

Załącznik nr 5 - Nauczyciele akademicki realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. Nauczyciele akademicki stanowiący minimum kadrowe. Cz. II. Pozostali nauczyciele akademicki;

Załącznik nr 6 - Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena;

Treści hospitowanych zajęć odpowiadały treściom kształcenia określonym w kartach przedmiotu. Zwrócić należy jednak uwagę na dobór sal dydaktycznych odpowiadających ilości studentów w grupach dydaktycznych.

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego³ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1)** Liczba pracowników naukowo – dydaktycznych i struktura ich kwalifikacji nie umożliwia osiągnięcia założonych celów i efektów i efektów kształcenia na kierunku pedagogika, studia I i II stopnia, profil ogólnoakademicki. Efekty kształcenia przyporządkowano do obszaru nauk humanistycznych i społecznych – dziedziny nauk humanistycznych i nauk społecznych jednak w minimum kadrowym brak jest osoby reprezentującej obszar i dziedzinę nauk humanistycznych. Zatem struktura kwalifikacji pracowników naukowo-dydaktycznych nie gwarantuje osiągnięcia celów i efektów określonych w programie studiów ocenianego kierunku.
- 2)** Nie zostały spełnione wymagania dotyczące minimum kadrowego dla kierunku pedagogika studia I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Brakuje osoby reprezentującej obszar i dziedzinę nauk humanistycznych.
- 3)** Wydział Pedagogiczny prowadzi właściwą politykę kadrową, w zakresie stabilności kadry, zwłaszcza włączonej do minimum kadrowego na kierunku pedagogika. Jednak niewłaściwą w zakresie przyporządkowania kadry z minimum kadrowego do założonych efektów kształcenia.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych.

Uczelnia zapewnia bazę materialną, niezbędną do osiągnięcia końcowych efektów kształcenia na ocenianym kierunku studiów, a także uwzględniająca potrzeby osób niepełnosprawnych.

Wydział Pedagogiczny, usytuowany w budynku przy ul. Waszyngtona 4/8, dysponuje 4 salami wykładowymi (w tym 1 współużytkuje), 23 salami przeznaczonymi do realizacji ćwiczeń, 2 pracowniami komputerowymi, 1 salą gimnastyczną, 1 siłownią. Studenci korzystają także z obiektów Akademickiego Centrum Sportu. Bezpośrednio dla potrzeb realizacji zajęć

dydaktycznych na kierunku Pedagogika, wykorzystywanych jest 17 sal dydaktycznych (30-32 osobowych) oraz 2 sale wykładowe (dla 120 oraz 130 osób). Sale wykładowe są w pełni wyposażone w sprzęt multimedialny, podobnie jak większość sal, w których realizowane są ćwiczenia. W salach, w których nie zainstalowano stacjonarnego sprzętu multimedialnego, wykorzystywany jest sprzęt pozostający do dyspozycji nauczycieli akademickich (przenośne rzutniki multimedialne, laptopy, rzutniki folii). Odpowiednio są również wyposażone sale do realizacji zajęć specjalistycznych (metodycznych i artystycznych) w zakresie terapii pedagogicznej oraz edukacji artystycznej – muzycznej i plastycznej (materace, sztalugi, odtwarzacz CD, magnetofony, zestawy nagrań, keyboard, tablica multimedialna). Obecnie w budynku, w którym odbywają się zajęcia na kierunku Pedagogika prowadzony jest remont sal dydaktycznych. Pomieszczenia wyremontowane są estetyczne.

Studenci mają do dyspozycji dwie sale komputerowe z 28 stanowiskami komputerowymi oraz dostęp do komputerów stacjonarnych (znajdujących się na korytarzach), Internetu (sieć Wi-Fi w części budynku) oraz do specjalistycznego oprogramowania. Pracownicy oraz studenci mają możliwość instalowania licencjonowanego oprogramowania na komputerach domowych - program STATISTICA, programu SPSS. Dostęp do Internetu został zapewniony również studentom zamieszkującym w domach studenckich.

Wydział Pedagogiczny zapewnia pomieszczenia biurowe dla Samorządu Studentów oraz Kół Naukowych.

Pracownicy i studenci kierunku Pedagogika mają do dyspozycji zbiory zgromadzone w Bibliotece Głównej Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, która gromadzi zbiory zgodnie z profilem Uczelni i kierunkami studiów. Na zgromadzony księgozbiór składa się 342 189 woluminów, w tym: książki - 301 287 woluminów, czasopisma - 32 247 woluminów, zbiory specjalne - 8 655 jednostek opisu bibliograficznego. Biblioteka prenumeruje również 294 tytuły czasopism krajowych (w tym 56 tytułów czasopism pedagogicznych) oraz 23 tytuły zagranicznych czasopism naukowych (w tym 5 tytułów czasopism pedagogicznych i psychologicznych). Zakupiony został dostęp do ibuk.pl, czytelni online podręczników akademickich i książek naukowych w języku polskim. Biblioteka posiada także dostęp do naukowych baz danych, w tym do kolekcji czasopism elektronicznych udostępnionych w ramach zasobów licencyjnych Wirtualnej Biblioteki Nauki: Elsevier, Springer, Wiley-Blackwell, Ebsco, dostęp do baz: Scopus i Web of Knowledge a także czasopism: Science i Nature. Dodatkowo posiada dostęp do baz: Royal Society of Chemistry, American Chemical Society, American

Institute of Physics/American Physics Society, Chemical Abstracts w ramach umów konsorcyjnych. W Bibliotece Głównej użytkowany jest również System Informacji Prawnej – Legalis, a Oddział Informacji Naukowej tworzy bazy artykułów z czasopism w systemie WinISIS oraz bazę bibliograficzną „Bibliografia publikacji pracowników AJD.” W Bibliotece zostały zorganizowane 3 czytelnie: czytelnia książek (księgozbiór prezencyjny ok. 11.000 woluminów); czytelnia politologiczna (księgozbiór prezencyjny ok. 3.500 woluminów); czytelnia czasopism (prenumerowane czasopisma krajowe i zagraniczne). W sumie czytelnie dysponują miejscami dla 62 czytelników.

Dokonany, w trakcie wizytacji, przegląd księgozbioru oraz czasopism w kontekście możliwości osiągnięcia przyjętych dla kierunku Pedagogika efektów kształcenia, pozwala stwierdzić, iż studenci tego kierunku mają wystarczający dostęp do fachowej literatury specjalistycznej: pedagogicznej, psychologicznej, socjologicznej czy filozoficznej. Podkreślić należy przy tym systematyczne uzupełnianie zbiorów bibliotecznych.

Zbiory Biblioteki Głównej są udostępnione czytelnikom przez 6 dni w tygodniu, którzy mają także możliwość zamawiania książek w systemie elektronicznym. Biblioteka Główna jest w pełni skomputeryzowana, znajduje się w grupie bibliotek współtworzących Śląską Bibliotekę Cyfrową oraz tworzy Bibliotekę Cyfrową AJD. Katalog książek w systemie OPAC dostępny jest w Internecie na stronie: www.bg.ajd.czest.pl

Studenci kierunku Pedagogika realizują praktyki w instytucjach, z którymi Uczelnia podpisała porozumienia w sprawie studenckich praktyk, umowy o organizację praktyki śródrocznej studentów oraz umowy o organizację praktyki ciągłej studentów. Na podstawie analizy przedstawionych zespołowi wizytującemu wykazów miejsc odbywania przez studentów kierunku Pedagogika praktyk, należy stwierdzić, iż dobór instytucji odpowiada określonym w sylwetce absolwenta poszczególnych specjalności miejscom przyszłej pracy absolwentów tychże specjalności. Dobór instytucji jest przy tym zróżnicowany ze względu na rodzaj i zakres praktyki.

Na Wydziale Pedagogicznym podejmowane są starania w zakresie dostosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów z niepełnosprawnością. Na Wydziale Pedagogicznym studiuje: 4 studentów niesłyszących i słabosłyszących, 3 studentów niewidomych i słabowidzących, 14 studentów z dysfunkcją narządu ruchu (chodzących), 10 studentów z innymi rodzajami niepełnosprawności. W budynku Uczelni, przy ul. Waszyngtona 4/8, wykonany został podjazd do budynku oraz podjazd do jednej sali wykładowej. Dwie toalety

dla potrzeb studentów niepełnosprawnych dostosowano jedynie na parterze budynku. Pozostałe stanowią istotną barierę – wysokie progi, wąskie drzwi. W budynku zainstalowane są windy. Szerokość drzwi wszystkich sal dydaktycznych umożliwia korzystanie z nich studentom poruszającym się na wózkach inwalidzkich. Jednak architektura dwóch poziomów budynku istotnie utrudnia bezpieczne poruszanie się studentów z niepełnosprawnością. Uczelnia nie dysponuje ponadto specjalistycznym sprzętem dla studentów niewidomych i słabowidzących. Z uzyskanych, w trakcie wizytacji, informacji wynika, iż studenci z tego typu niepełnosprawnością dysponują własnym sprzętem. Istotnym natomiast wsparciem dla studentów niesłyszących jest zatrudnienie dwóch tłumaczy języka migowego. Do potrzeb studentów niedowidzących dostosowana została strona internetowa Uczelni.

Studenci mają ogólne zastrzeżenie do części sal głównego kompleksu. Generalnym problemem są zbyt małe - względem liczebności grup zajęciowych (często 35 osób na ćwiczeniach) - sale. Studentom doskwiera również brak parkingu w pobliżu Uczelni oraz brak sprawnie działającej sieci Internet. Innym problemem wskazywanym przez studentów jest odległość od miejsca, w którym odbywają się zajęcia wychowania fizycznego, przez co często spóźniają się oni na zajęcia.

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego⁴ - W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Baza dydaktyczna jest w zasadzie dostosowana do potrzeb studentów kierunku Pedagogika. Niemniej z większą starannością winny być dobierane sale do realizacji zajęć dydaktycznych z uwzględnieniem liczebności grup ćwiczeniowych. Wyposażenie sal dydaktycznych, dostęp do komputerów, Internetu, specjalistycznego oprogramowania, specjalistycznych baz danych, księgozbioru (również wirtualnie) jest wystarczający dla osiągnięcia przyjętych dla kierunku Pedagogika efektów kształcenia. Za wystarczający dla osiągnięcia efektów kształcenia uznać należy również dobór instytucji, w których realizowane są studenckie praktyki. Infrastruktura dydaktyczna w kontekście potrzeb studentów niepełnosprawnych nie jest w pełni wystarczająca. Dotyczy to przede wszystkim specjalistycznego sprzętu umożliwiającego pełne korzystanie z zajęć dydaktycznych oraz zasobów bibliotecznych, a także toalet na wyższych kondygnacjach i ciągów komunikacyjnych. W Uczelni realizowane są prace remontowe, które zapewne wyeliminują te bariery architektoniczne.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów.

Rezultaty prowadzonych badań naukowych są wykorzystywane w procesie kształcenia; na kierunkach o profilu ogólnoakademickim jednostka stwarza studentom możliwość uczestnictwa w badaniach naukowych oraz zdobycia wiedzy i umiejętności przydatnych w pracy naukowo-badawczej.

Na Wydziale Pedagogicznym realizowane są badania naukowe w obszarach nauk społecznych oraz nauk humanistycznych. Profil badawczy jest uwarunkowany zainteresowaniami naukowymi nauczycieli akademickich oraz rozwojem specjalności naukowych. Na Wydziale funkcjonuje system kwalifikacji zadań badawczych, dokonywanej przez Wydziałową Komisję ds. Nauki, a zatwierdzonej przez Radę Wydziału Pedagogiki. Opracowano *Zasady i tryb podziału środków finansowych na naukę i na finansowanie działalności statutowej*, który stale podlega procesom weryfikacji i aktualizacji. Głównym kryterium oceny działalności naukowej nauczycieli akademickich jest punktowa ocena ich działalności publikacyjnej, która przesądza o zakresie finansowania jego badań naukowych lub prac rozwojowych. Opracowano także *system kwalifikacji działalności naukowej polegającej na prowadzeniu badań naukowych lub prac rozwojowych oraz zadań z nimi związanych służących rozwojowi młodych naukowców*.

Na podstawie przedłożonej zespołowi wizytującemu dokumentacji można stwierdzić, iż w latach 2012 – 2013 na Wydziale Pedagogiki zrealizowano następujące zadania badawcze:

- Edukacyjne aplikacje analizy transakcyjnej.
- Edukacja wielokulturowa w XXI wieku.
- Szkolnictwo mniejszościowe w Polsce na przełomie XIX i XX wieku (do 1939 r.).
- Podstawy edukacji. Propozycje metodologiczne.
- Eurosieroctwo - problem społeczno-wychowawczy w Unii Europejskiej.
- Tendencje i wyzwania doradztwa zawodowego. Kariera zawodowa kobiet - szanse i bariery.
- Problemy niepełnosprawności w poradnictwie zawodowym.
- Kompetencje zawodowe edukacji wczesnoszkolnej. Czytelnictwo jako forma komunikacji w przedszkolu i klasach I-III. Wychowawcze formy pieśni religijnej.
- Współczesne dylematy edukacji elementarnej na początku XXI wieku.
- Wyzwania edukacji przedszkolnej w relacji do zadań edukacji wczesnoszkolnej na początku XXI wieku.
- Podstawy edukacji. Trendy cywilizacyjne wobec wiedzy, wobec innego człowieka, wobec społeczeństwa.
- Edukacyjne aplikacje analizy transakcyjnej w badaniach jakościowych i ilościowych.
- Tendencje i wyzwania doradztwa zawodowego. Kariera zawodowa kobiet - szanse i bariery. Problemy niepełnosprawności w poradnictwie zawodowym.

- Oświata mniejszościowa w Polsce na przełomie XIX i XX w. (do 1939). Edukacja wielokulturowa w XXI wieku - szanse i zagrożenia. Walory wychowawcze dalekowschodnich kultur i religii.
- Pomoc i wsparcie w wybranych krajach europejskich - oczekiwania i rzeczywistość. Działalność włączająca wobec osób skazanych.
- Nieletni w systemie pomocy społecznej Polski i krajów ościennych.
- Współczesne dylematy edukacji elementarnej na początku XXI wieku.
- Aksjologiczne oraz emocjonalne uwarunkowania rozwoju i wychowania dziecka.
- Nauczyciel wobec zadań edukacji artystycznej i literackiej dzieci w wieku przedszkolnym i wczesnoszkolnym.

Nauczyciele akademicy uczestniczyli także w realizacji następujących międzynarodowych projektów badawczych:

- Brain Drain - Brain Gain, Qualification Modules for Counsellors (LLP Leonardo da Vinci.)
Kod projektu: DE/07LLP-LDV/Tol/147005;
- Qualifizierung von Berufsbildungspersonal hinsichtlich Identifikation der & Beratung von Auszubildenden mit hohem Abbruchsrisiko (PraeLAB);
- Diagnoza potrzeb edukacji zawodowej w subregionie częstochowskim. Projekt badawczy współfinansowany ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego w ramach Programu Operacyjnego Kapitał Ludzki, Priorytet IX – Rozwój wykształcenia i kompetencji w regionach;
- Erasmus Academic Network - NICE: Network for Innovation in Career Guidance & Counselling in Europe - Uniwersytecka sieć na rzecz innowacyjności w poradnictwie zawodowym w Europie. Kod projektu: 155976-LLP-1-12009-1-DE-Erazmus –ENWA;
- Development and Implementation of Common Bachelor's Degree Programme in the European context - DICBDPEC (LLP Erasmus). Kod projektu: 510570-LLP-1-2010-1-SK-ERASMUS-ECDS;
- Evaluation toolkit on senior's education to improve their quality of life (LLP Gruntvig)- Ocena edukacji seniorów w celu poprawy ich jakości życia. Kod projektu: 518227-LLP-1-2011-1-ES-Grundtvig-GMP.

Efektem realizacji powyższych projektów są liczne publikacje naukowe uczestniczących w nich pracowników Wydziału Pedagogicznego. Zauważyć przy tym należy, iż nie jest to liczna grupa pracowników.

Zrealizowane zostały również dwa projekty naukowe sfinansowane przez Narodowe Centrum Nauki:

- *Szkolnictwo zawodowe w Częstochowie w latach 1945-1989;*
- *Szkolnictwo żydowskie we Lwowie w latach 1772-1939.*

Powyższa problematyka, zrealizowana w ramach zadań i projektów badawczych, wpisuje się w zakres: pedagogiki ogólnej, pedagogiki społecznej, pedagogiki opiekuńczej, poradnictwa

zawodowego, pedagogiki specjalnej, edukacji przedszkolnej i wczesnoszkolnej, metodologii badań pedagogicznych, historii wychowania, pedagogiki resocjalizacyjnej, teorii wychowania oraz pedeutologii. Stanowi tym samym istotne odniesienie dla kształtowania programu kształcenia na kierunku Pedagogika.

Użyteczną dla formułowania i realizacji programów kształcenia i jego efektów na ocenianym kierunku uznać należy międzynarodową współpracę ocenianej jednostki w ramach realizacji następujących projektów badawczych:

- LLP "ERASMUS – wymiana pracownicza, Université de Reims Champagne-Ardenne (Francja),
- Międzynarodowy projekt *Brain Drain – Brain Gain (Rozwój kompetencji doradców zawodowych w zakresie mobilności)*, zrealizowany w partnerstwie 7 instytucji z różnych krajów Unii Europejskiej, Centralna Jednostka Pośrednictwa Pracy (ZAV), Federalnej Agencji Pracy Niemiec (BA),
- Międzynarodowy projekt zrealizowany w ramach programu Leonardo da Vinci Transfer *PraeLaB: Qualifizierung von Berufsbildungspersonal hinsichtlich der Identifikation & Beratung von Auszubildenden mit hohem Abbruchsrisiko - Podwyższenie kwalifikacji personelu w zakresie identyfikacji, wsparcia i kształcenia uczniów z grupy wysokiego ryzyka przerywania nauki w szkole*, Universität Mannheim,
- LLP ERASMUS *Diversity Inclusion for Social Cohesion* Projekt międzynarodowy *Evaluation toolkit on senior's education to improve their quality of life* (LLP Gruntvig), Universität Jaume I Castellon (Hiszpania),
- Międzynarodowy projekt zrealizowany w ramach Erasmus Intensive Program: *Diversity Inclusion for Social Cohesion*, University of Zilina,
- LLP ERASMUS - Projekt międzynarodowy *Evaluation toolkit on senior's education to improve their quality of life* (LLP Gruntvig) - Université de Reims Champagne-Ardenne (Francja).

Studenci kierunku Pedagogika są włączani do badań naukowych. Przykładem może być ich uczestnictwo w realizacji następujących projektów badawczych, w ramach współpracy naukowej Akademii im. Jana Długosza z Hochschule der Bundesagentur für Arbeit – Mannheim:

- *Pomiar umiejętności i zainteresowań zawodowych oraz potrzeb edukacji i poradnictwa zawodowego wśród osób starszych;*
- *Studencki projekt badawczy (Trzeci wiek)*
- *Studia podyplomowe i licencjackie z podwójnym dyplomem Case Management – Zarządzanie Przypadkiem.*

Aktywność badawczą studenci przejawiają także w ramach kół naukowych: Studenckie Naukowe Koło Terapeutów, Koło Młodych Doradców Zawodowych, Studenckie Koło Naukowe Edukacja Elementarna, Koło Naukowe Edukacja Plastyczna, Naukowe Koło Resocjalizacji im. Natalii Han-Ilgiweicz, Pedagogiczne Koło naukowe „Kosmodrom”, Koło Ekopedagog, Międzywydziałowe Koło Pomocy i Wsparcia, Międzywydziałowe Studenckie Koło Naukowe Psychologia i Kultura. Wyniki badań własnych studenci mają możliwość zaprezentowania na konferencjach naukowych oraz w postaci publikacji naukowych, m.in. w czasopismach: *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pedagogika*; *Edukacyjna Analiza Transakcyjna*; *Rocznik Polsko-Ukraiński*, a także w pracach zbiorowych. Dokonana w trakcie wizytacji analiza dokumentów potwierdza konferencyjną i publikacyjną aktywność studentów.

Wydawane przez Uczelnię czasopisma: *Prace Naukowe Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Pedagogika* (czasopismo znajduje się na liście czasopism punktowanych MNiSW – lista B, 6 punktów); *Edukacyjna Analiza Transakcyjna* oraz *Rocznik Polsko-Ukraiński*, służą pracownikom Wydziału Pedagogicznego do upowszechniania wyników ich badań.

Oceniana jednostka, w ramach umów dwustronnych, współpracuje z następującymi zagranicznymi ośrodkami naukowymi: Uniwersytet Rezekne (Łotwa), Universidad Nacional Toribio Rodríguez de Mendoza de Amazonas, Hochschule der Bundesagentur für Arbeit – Mannheim, Katedra Pedagogiki w Żilinie (Słowacja). Efektem tej współpracy są wspólnie realizowane projekty badawcze, konferencje naukowe oraz wymiana pracowników i studentów, a także wykłady profesorów z tychże uczelni.

Wydział Pedagogiczny współpracuje także z instytucjami otoczenia gospodarczego. Są to głównie instytucje, z którymi Uczelnia podpisała porozumienia i umowy o współpracy, w których studenci kierunku Pedagogika odbywają zajęcia praktyczne i praktyki pedagogiczne.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego⁴ - W PEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Oceniając wpływ badań naukowych na proces kształcenia należy stwierdzić, iż rezultaty prowadzonych na Wydziale Pedagogicznym badań naukowych odpowiadają programowi kształcenia i są wykorzystywane w procesie kształcenia studentów na kierunku Pedagogika. Studenci mają możliwość przejawiania aktywności naukowej w kołach naukowych, uczestnictwa w badaniach naukowych, konferencjach oraz publikowania wyników badań własnych. Uczestnicząc w realizacji projektów badawczych (także międzynarodowych) mają możliwość nabycia umiejętności przydatnych w pracy naukowo – badawczej. Dotyczy to jednak ograniczonej liczby studentów. Mało zaawansowany jest natomiast proces internacjonalizacji procesu kształcenia, w którym studenci kierunku Pedagogika nie uczestniczą. Kontakty naukowe nauczycieli akademickich z jednostkami krajowymi i zagranicznymi przyczyniają się do wzbogacenia specjalnościowej oferty kształcenia. Niemniej podkreślić należy, iż w realizacji projektów badawczych oraz wymianie międzynarodowej uczestniczy stosunkowo mała liczba pracowników Wydziału Pedagogicznego.

Kryterium 7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1) Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia. Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów. Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia.

W ocenie studentów kryteria rekrutacyjne są przejrzyste i zrozumiałe, jednak nie stanowią żadnego wyzwania. Warunki oraz tryb rekrutacji na poszczególnych kierunkach ustalane są przez Senat AJD. Rekrutację przeprowadzają wydziałowe komisje rekrutacyjne powołane przez dziekana.

Postępowanie kwalifikacyjne dla kandydatów na studia pierwszego stopnia odbywa się na podstawie punktów uzyskanych z egzaminu maturalnego. Rejestracja odbywa się drogą elektroniczną za pośrednictwem strony internetowej AJD. O przyjęciu decyduje pozycja na

wspólnej liście rankingowej, na której umieszczani są wszyscy kandydaci. Decyzję o liczbie studentów przyjętych na kierunek pedagogika podejmuje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna na wniosek Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej Wydziału Pedagogicznego. Nie ma różnicy między postępowaniem kwalifikacyjnym na studia stacjonarne i niestacjonarne.

Studia drugiego stopnia otwarte są dla absolwentów: studiów pierwszego stopnia kierunku pedagogika, studiów pierwszego stopnia na kierunku praca socjalna, studiów pierwszego stopnia na kierunkach humanistycznych i społecznych pokrewnych do kierunku pedagogika (decyzję podejmuje Wydziałowa Komisja Rekrutacyjna). Kryterium przyjęcia na studia jest pozycja na liście rankingowej wynikająca z oceny na dyplomie ukończenia studiów pierwszego stopnia. Podobnie jak w przypadku studiów pierwszego stopnia, również i tu o liczbie przyjętych decyduje Uczelniana Komisja Rekrutacyjna na wniosek Wydziałowej Komisji Rekrutacyjnej.

Obecni na spotkaniu z Zespołem Oceniającym zaznaczyli, że taka forma rekrutacji powoduje problemy podczas trwania studiów. Często przyjmowane są osoby o niższym potencjale, które utrudniają przyswajanie wiedzy swoim kolegom.

2) Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane.

Na podstawie udostępnionej dokumentacji oraz opinii wyrażanych przez studentów podczas spotkania, należy stwierdzić, że system ocen jest przejrzysty i klarowny. Obecni na spotkaniu pozytywnie odnieśli się wobec kryteriów ocen, czy też ich przełożenia na faktycznie zdobyte osiągnięcia. Studenci mają możliwość otrzymania informacji na temat popełnionych błędów, które są im wyjaśniane. Student może liczyć, na informację zwrotną dotyczącą podstaw, wedle których został oceniony w ten, a nie inny sposób. Studenci AJD w Częstochowie, podczas spotkania z Zespołem Oceniającym PKA, poinformowali że czują się oceniani obiektywnie.

3) Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku. Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, i ułatwiania studentom wykorzystania możliwości stwarzanych przez ten system zarówno w kraju jak i za granicą.

W przypadku systemu wymian międzyuczelnianych i międzynarodowych aktywność studentów jest niska.

W roku akademickim 2013/2014 w programie LLP Erasmus, na podstawie danych uzyskanych w trakcie wizytacji z Biura Współpracy z Zagranicą, uczestniczyło bowiem 13 pracowników. Żaden student kierunku Pedagogika nie zdecydował się natomiast skorzystać z takiej możliwości kształcenia, podobnie rzecz się miała w przypadku przyjazdu studentów z uczelni zagranicznych. Na kierunku Pedagogika nie oferuje się przy tym studentom zajęć prowadzonych w językach obcych.

Studenci kierunku Pedagogika, w roku akademickim 2013/2014, wyjechali jedynie do Hochschule der Bundesagentur für Arbeit w Niemczech w ramach dwustronnej wymiany.

Tak studenci, jak i przedstawiciele Jednostki podkreślają obiektywne trudności stojące na przeszkodę do zwiększenia mobilności. Jako główne powody wymienia się przede wszystkim pracę zarobkową studentów, której nie rekompensuje stypendium przyznawane np. w ramach programu LLP Erasmus lub od bieżącego roku Erasmus+. Dodatkowym problemem, który wskazuje całe środowisko akademickie na Wydziale, jest kwestia słabej wiary w umiejętności językowe, jaką prezentują studenci. Studenci kierunku Pedagogika mają stworzoną możliwość uczestniczenia w programach wymian międzynarodowych i międzyuczelnianych – niestety nie korzystają z nich. Nie mają również świadomości dotyczącej punktów ECTS, przez co nie do końca wiedzą jak mogą z niego korzystać. Dobrą praktyką w tym zakresie będzie popularyzacja założeń systemu ECTS oraz uświadomienie jego potencjalnego wpływu na efekty kształcenia i jakość studiowania.

Warto zastanowić się nad promocją programów staży i praktyk, o których studenci wiedzą nieco mniej niż np. o programie ERASMUS +. Dyskusja na temat mobilności wzbudziła zainteresowanie wśród obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA.

Ocena wpływu współpracy międzynarodowej prowadzonej przez jednostkę na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (wymiana studentów, udział studentów w badaniach realizowanych w ramach tej współpracy).

Analiza dokumentacji przedstawionej przez Uczelnię, spotkania z Władzami Wydziału oraz Studentami wskazują jednoznacznie, że współpraca międzynarodowa nie ma potencjału na wywieranie dużo większego wpływu na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia, z uwagi na zainteresowanie studentów tą tematyką. Co za tym idzie – procent studentów uczestniczących w wymianach, nie jest duży. Warto zastanowić się ponownie nad większym zaangażowaniem w udział, w programach międzyuczelnianych i międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowych programów staży i praktyk.

4) Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomagania studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość.

Studenci na spotkaniu z członkiem Zespołu Oceniającego PKA podkreślili wysoką jakość obsługi naukowej. W percepcji osób, które uczestniczyły w spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA jakość obsługi administracyjnej na poziomie Wydziału stoi na umiarkowanie dobrym poziomie. Zastrzeżenia studentów Pedagogiki budzi przede wszystkim kwestia informowania studentów o siatce zajęć czy zmianach w niej, a także udzielanie informacji dotyczących sfery administracyjnej. Informacje wedle studentów ukazują się zbyt późno.

Wszystkie niezbędne informacje znajdują się w Internecie oraz na tablicach informacyjnych. Wykładowcy są dla studentów dostępni na konsultacjach oraz drogą elektroniczną (e-mail, czasem telefon). W przekonaniu obecnych na spotkaniu wybór promotora pracy dyplomowej, jak i tematu owej pracy zależy wyłącznie od studenta. Co jest niewątpliwie dobrą praktyką. Studenci mają swobodę w wyborze promotorów. W odczuciu studentów liczebność grup na seminariach dyplomowych umożliwia kultywowanie relacji mistrz-uczeń oraz pozwala na przedstawienie kolejnych etapów prac innym seminarzystom.

Ocena kompletności informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) i ich przydatności studentom w procesie uczenia się. Ocena przydatności zalecanych materiałów dydaktycznych do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia ;

Sylabusy są skonstruowane w sposób przejrzysty i zrozumiały. Studenci mają możliwość do swobodnego korzystania z nich, gdyż są one dostępne również w Dziekanacie i Sekretariacie. Analiza kart przedmiotów wskazuje, że w sylabusach znajduje się wszystko co potrzebne, żeby przygotować się na zajęcia i zaliczenia. Sylabusy zawierają podstawowy opis przedmiotu, zakładane efekty kształcenia, potrzebną do ich realizacji literaturę obowiązkową i rozszerzającą, a także warunki i kryteria zaliczenia. Studenci podkreślają, że zalecane materiały dydaktyczne są odpowiednie i przydatne w realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia.

Ocena mechanizmów motywujących studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności.

Uczelnia nie podejmuje skutecznych działań mających na celu przekazanie swoim studentom wartości motywujących ich do osiągnięcia lepszych efektów uczenia się. Jedynie przejrzyste

kryteria dostępu do pomocy materialnej pomagają w osiąganiu lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności

Ocena zakresu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom ocenianego kierunku studiów.

Programy opieki materialnej i socjalnej w AJD w Częstochowie są oferowane w zakresie gwarantowanym przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Informacje na temat świadczeń pomocy materialnej oraz sposobu w jaki student może się o nie ubiegać jest przedstawiana na początku kształcenia oraz dostępna na stronie internetowej Uczelni. W opinii studentów praca administracji często zniechęca jednak studentów w procesie uzyskania stypendiów. Zdarzają się sytuację, w których pracownicy administracji wprowadzają studentów w błąd. Studenci mają możliwość wyrażenia opinii na temat pracy dziekanatu w postaci skrzynki skarg i zażaleń. Niestety nie istnieje żaden dokument potwierdzający wykorzystanie informacji płynących tą drogą - studenci odczuwają brak zainteresowania ze strony Uczelni w tej kwestii. System przyznawania świadczeń jest przejrzysty i dobrze zorganizowany, dzięki czemu pomoc trafia do studentów w terminach, które sami uznają za optymalne, tj. stypendium socjalne w kolejnym miesiącu po złożeniu wniosku, zaś jeżeli chodzi o stypendium rektora dla najlepszych studentów do grudnia roku, w którym złożono wniosek. Taki stan rzecz potwierdzają wydane decyzje administracyjne, znajdujące się w teczkach osobowych studentów. Analiza Regulaminu Pomocy Materialnej wykazała uchybienie w postaci uznania pracy organizacyjnej w kole naukowym jako zawierającej się w kryterium naukowym (§15 pkt 2) oraz uznanie przewlekłej choroby jako przesłanki do uzyskania zapomogi (§18) - która z natury jest świadczeniem wypłacanym dla osób znajdujących się losowo i przejściowo w ciężkiej sytuacji materialnej. § 18 nie spełnia drugiej z przesłanek, co może być polem do nadużyć. Zaleca się wykreślenie z Regulaminu o przytaczanych zapisów.

Ocena działalności uczelni/jednostki wspierającej rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów.

Uczelnia podejmuje działania mające wspierać rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów poprzez wiele akcji przeprowadzanych np. przez Samorząd Studentów, Organizacje Studenckie i Koła Naukowe. Niemniej jednak studenci nie mają świadomości o większości z podejmowanych działań - jest to ewidentnie problem polityki informacyjnej

Uczelni, która jest nieskuteczna. Warto zastanowić się nad szerszą i pełniejszą promocją działań.

Opinie studentów prezentowane podczas spotkania z zespołem oceniającym, wskazujące przez nich mocne i słabe strony procesu kształcenia, poziom zadowolenia z systemu opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej.

W opinii obecnych na spotkaniu z Zespołem Oceniającym PKA, studia na kierunku Pedagogika są umiarkowanie satysfakcjonujące. Podkreślanymi przez studentów mocnymi stronami Uczelni są przede wszystkim układ zajęć, bliskość Uczelni oraz poziom adekwatny do oczekiwań zainteresowanych. Problemami wskazywanymi przez studentów są przede wszystkim kwestie związane z infrastrukturą, problemy z mylącymi informacjami wpływającymi od administracji, zbyt liczne grupy zajęciowe, niewystarczające zbiory w bibliotece, zbyt duża ilość teorii oraz pokrywanie się treści kształcenia.

Ocena poziomu zadowolenia z systemu opieki naukowej dydaktycznej i materialnej oraz sposobu rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów.

Studenci podczas spotkania z przedstawicielem zespołu oceniającego wyrazili umiarkowanie pozytywną opinię w sprawie sposobu rozstrzygania skarg i rozpatrywania wniosków. W ich przekonaniu działanie administracji w tym zakresie jest odbywa się najczęściej bez zastrzeżeń. Niemniej występują zaznaczane już wcześniej problemy o podłożu informacyjnym. Dobrą praktyką byłaby próba wnikliwego przeanalizowania pracy wszystkich pracowników administracji, pod kątem udzielanych informacji. Skoro studenci sygnalizują problem w tej sprawie, warto tę sytuację głębiej przeanalizować

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego w ocenie eksperta studenckiego – WPEŁNI

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W ocenie studentów zasady i kryteria rekrutacji są przejrzyste i dostępne ale nie wprowadzają odpowiedniej selekcji kandydatów. Uczelnia prezentuje na swojej stronie internetowej sylwetkę absolwenta, a także ogólny opis treści programowych, bez wskazania efektów kształcenia uzyskiwanych po ukończeniu konkretnych przedmiotów. Dokumenty dotyczące rekrutacji są sformułowane w sposób zrozumiały.

2) System ocen jest przejrzysty, klarowny oraz w zdecydowanej większości przypadków obiektywny. Studenci są, w swoim odczuciu, oceniani w zdecydowanej większości przypadków sprawiedliwie. Nie mają zarzutów wobec kryteriów ocen, czy też ich przełożenia na faktycznie zdobyte osiągnięcia. Studenci mają dostęp do informacji na temat kryteriów i zasad oceniania, o których są informowani odpowiednio wcześniej. Studenci są

informowani przez nauczycieli akademickich o błędach jakie popełnili podczas egzaminów i zaliczeń, dzięki czemu przyczyny błędów są wyjaśniane lub negocjowalne.

3) Uczelnia jak i Wydział zapewniają dostęp do studenckiej mobilności. Oferują zestaw umów bilateralnych z zakresu programu Erasmus+. Niestety studenci nie są zainteresowani programami wymian.

4) Jakość obsługi dydaktycznej oraz materialnej na AJD w Częstochowie należy ocenić jako umiarkowaną. Nauczyciele akademicy są dostępni dla studentów. Pracownicy administracji są oceniani niejednoznacznie. Programy opieki materialnej i socjalnej są oferowane w zakresie gwarantowanym przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym i zasługują na pozytywną opinię. W regulaminie przyznawania pomocy materialnej stwierdzono uchybienie prawne.

8. Jednostka rozwija wewnętrzny system zapewniania jakości zorientowany na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów.

- 1) Jednostka wypracowała przejrzystą strukturę zarządzania kierunkiem studiów oraz dokonuje systematycznej, kompleksowej oceny efektów kształcenia; wyniki tej oceny stanowią podstawę rewizji programu studiów oraz metod jego realizacji zorientowanej na doskonalenie jakości jego końcowych efektów,

Zarządzeniem Rektora Nr R – 0161/ 61/ 2012 z późn. zm. z dnia 17 września 2012 r. w sprawie struktury i zadań Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie, został wprowadzony Wewnętrzny System Zapewnienia Jakości Kształcenia w Uczelni. Zostały określone kompetencje i zadania poszczególnych zespołów odpowiedzialnych za jakość kształcenia na wszystkich poziomach i formach studiów.

Na poziomie Wydziału Komunikatem Dziekana Wydziału Nr 3/2014/2015 z dnia 10 grudnia 2014 r. określił skład Kierunkowych Zespołów ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i Komisji Wydziałowych: Zespół ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz Zespół ds. oceny Jakości Kształcenia

Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia należą w szczególności: usprawnianie istniejących i tworzenie nowych procedur oraz metod zapewniania i doskonalenia jakości kształcenia w jednostce, opracowywanie programu poprawy jakości kształcenia w jednostce, w tym programu działań naprawczych, inicjowanie działań mających na celu opracowywanie programów kształcenia oraz zmian w programach i efektach kształcenia zgodnie z obowiązującymi aktami prawnymi oraz z uwzględnieniem oczekiwań rynku pracy i opinii interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych.

Do zadań Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości Kształcenia należy:

- przeprowadzanie oceny działań projakościowych prowadzonych na Wydziale;
- analizowanie zgodności efektów kształcenia z potrzebami rynku pracy;
- analizowanie prawidłowości stosowania punktów ECTS;
- monitorowanie procesu dyplomowania;
- opracowywania wskazówek i zaleceń mających na celu podnoszenie jakości kształcenia;

Zespół dokonuje corocznej oceny efektów kształcenia przy uwzględnieniu opinii Kierunkowych Zespołów ds. Jakości Kształcenia i Wydziałowego Zespołu ds. Zapewnienia Jakości Kształcenia i przedstawia ją przed zakończeniem roku akademickiego (do 30 czerwca) dziekanowi, Uczelnianemu Zespołowi Oceny Jakości Kształcenia i prorektorowi ds. rozwoju.

Kierunkowy Zespół ds. Jakości Kształcenia podejmuje działania na rzecz zapewnienia doskonalenia jakości kształcenia na studiach I,II i III stopnia.

Skład osobowy Zespołów wydziałowych i kierunkowych oraz liczbę członków powołuje i odwołuje Dziekan. Zespoły zostają powoływane na okres jednej kadencji. Do zadań Zespołów wypracowują wspólną strategię zapewnienia jakości kształcenia na Wydziale i przedstawiają ją do zatwierdzenia Dziekanowi i Radzie Wydziału. Zespoły współpracują ze sobą z Pełnomocnikiem Dziekana Wydziału ds. Jakości Kształcenia oraz innymi Zespołami i komisjami i do spraw studenckich.

Upowszechnianie informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzanych zmian prowadzone jest wielotorowo.

Informację na temat kształcenia są zlokalizowane w licznych źródłach, co pozwala na pozytywną ocenę jej dostępności. Uczelnia jest obecna w lokalnych mediach oraz portalach internetowych, z którymi aktywnie i systematycznie współpracuje. Informacje o efektach kształcenia, planach zajęć, terminach sesji, a także wszelkich sprawach organizacyjnych związanych z funkcjonowaniem Uczelni studenci mogą uzyskać w Internecie, na stronie głównej uczelni.

System ankietyzacji jest elementem mobilizującym pracowników do poprawy jakości kształcenia. Ankiety są przeprowadzane anonimowo oraz są poufne.

Strukturę i funkcjonowanie wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia w Uczelni regulują następujące uchwały i zarządzenia:

- Uchwała Nr 144/2013 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 30 października 2013r. w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia;
- Uchwała Nr 14/2014 Senatu Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 29 stycznia 2014r. zmieniająca Uchwałę Nr 144/2013 Senatu AJD w Częstochowie z dnia 30.10.2013 w sprawie Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia;
- Zarządzenie Nr R-0161/12/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 13 marca 2014 r. w sprawie struktury i zadań USZJK w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;
- Zarządzenie wewnętrzne Nr R-0161/21/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 28 marca 2014 w sprawie ankiet i sprawozdań Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz zasad ich opracowywania, przeprowadzania, a także publikowania wyników;
- Zarządzenie wewnętrzne Nr R-0161/29/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 28 kwietnia 2014 r. w sprawie procedur przeprowadzania ankietyzacji dotyczącej oceny zajęć dydaktycznych w systemie USOSweb-Wirtualny Dziekanat oraz ich analizowania i oceniania w jednostkach Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;
- Zarządzenie Nr R-0161/34/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 29 maja 2014 r. w sprawie tworzenia i archiwizacji dokumentacji związanej z weryfikacją efektów kształcenia w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;

- Zarządzenie Nr R-0161/38/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 16 czerwca 2014 r. w sprawie ankietowania oceny pracy dziekanatów wydziałów oraz analizowania wyników ankiet w Uczelnianym Systemie Zapewnienia Jakości Kształcenia w Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie;

- Zarządzenie Nr R-0161/40/2014 Rektora Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie z dnia 26 czerwca 2014 r. w sprawie wzorów sprawozdań zespołów Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz ankiety samooceny jednostek Akademii im. Jana Długosza w Częstochowie. Załączniki.

Powyższe regulacje są udostępnione do wglądu nauczycielom akademickim i studentów na stronie internetowej Uczelni, w zakładce Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia wraz z informacjami dotyczącymi rocznego planu pracy w zakresie zapewnienia jakości kształcenia, struktury Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, sprawozdaniami, informacjami dotyczącymi przeprowadzonych ewaluacji, ankietyzacji, jakości kształcenia na wydziale.

Strukturę Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia tworzą:

- Rada ds. Jakości Kształcenia,
- Uczelniany Zespół ds. Ankietyzacji i Ewaluacji,
- Wydziałowe Zespoły Zapewnienia Jakości Kształcenia,
- Wydziałowe Zespoły Oceny Jakości Kształcenia,
- Kierunkowe Zespoły Jakości Kształcenia.

Zadania poszczególnych zespołów, tworzących strukturę Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia, struktura zależności i kooperacji, procedury, raportowanie i sprawozdawczość, określanie i wdrażanie zmian do programu studiów oraz procesu kształcenia zostały jasno określone i upublicznione na stronie internetowej Uczelni (w zakładce Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia). Na podstawie dokonanej, w trakcie wizytacji, analizy Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia można stwierdzić, iż jego struktura jest przejrzysta i drożna, określone zostały: zadania poszczególnych zespołów, zakres ankietyzacji i sprawozdawczości (zasady, przeprowadzanie, opracowanie, publikowanie wyników), ocena zajęć dydaktycznych w systemie USOS-web oraz ich analiza i ocena w jednostkach organizacyjnych Uczelni, zasady tworzenia i archiwizacji dokumentacji związanej z weryfikacją efektów kształcenia, ocena, pracy dziekanatów, wzory sprawozdań zespołów Uczelnianego Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia oraz ankiety samooceny.

Na Wydziale Pedagogicznym funkcjonuje *Wewnętrzny System Zapewniania Jakości Kształcenia*, w skład którego wchodzi:

- Wydziałowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia, który tworzy, opracowuje i opiniuje elementy wewnętrznego systemu w zakresie zapewniania jakości kształcenia, w jego skład wchodzi: Prodziekan Wydziału ds. Studenckich, Pełnomocnik Dziekana ds. Jakości kształcenia, nauczyciele akademicy będący przedstawicielami instytutów i zaliczeni do minimum kadrowego na określonym kierunku studiów (nie mniej niż po jednym przedstawicielu), przedstawiciel samorządu studentów, przedstawiciel samorządu doktorantów;

- Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia, który tworzy, opracowuje i opiniuje elementy wewnętrznego systemu w zakresie oceny jakości kształcenia, w jego skład wchodzi: dyrektorzy instytutów lub wskazani ich zastępcy, nauczyciele akademicy będący przedstawicielami instytutów i zaliczeni do minimum kadrowego na określonym kierunku studiów (nie mniej niż po jednym przedstawicielu), przedstawiciel samorządu studentów, przedstawiciel samorządu doktorantów, o ile na wydziale prowadzone są studia doktoranckie;
- Zespół Kierunkowy Jakości Kształcenia, który tworzy, opracowuje i opiniuje elementy wewnętrznego systemu w zakresie zapewniania jakości kształcenia na kierunku studiów, w jego skład wchodzi kierownicy zakładów, kierownicy studiów podyplomowych, nauczyciele akademicy zaliczeni do minimum kadrowego dla kierunku, inni nauczyciele akademicy prowadzący zajęcia dydaktyczne na danym kierunku studiów / studiach podyplomowych, którzy nie stanowią minimum kadrowego, przedstawiciel samorządu studentów, przedstawiciel samorządu doktorantów, o ile na wydziale prowadzone są studia doktoranckie.

Zadania, procedury, podejmowania decyzji wskazanych zespołów oraz wdrażanie zmian reguluje projekt *Struktura, system podejmowania decyzji i opis funkcjonowania Wewnętrznego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia (WSZJK) na Wydziale Pedagogicznym*. Projekt ten został udostępniony zespołowi wizytującemu.

Działania na rzecz zapewnienia jakości kształcenia na kierunku pedagogika obrazują protokoły z posiedzeń Kierunkowego Zespołu Jakości Kształcenia (KZJK), Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia oraz Wydziałowego Zespołu Oceny Jakości Kształcenia, odbytych w latach 2012-2014.

Rok akademicki 2012/2013

- Sprawozdanie z działalności KZJK za rok 2012/2013, na podstawie sporządzonych raportów.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 22.05.2013, na którym podsumowano prace dotyczące programów studiów i matryc efektów kształcenia. Sporządzone zestawienia zostaną przekazane do akceptacji Rady Wydziału. Po akceptacji Rady Wydziału, w związku z zaproponowanymi modyfikacjami, rozpoczną się prace nad modyfikacją kart przedmiotów i przyjęciem wspólnego wzoru dla wszystkich specjalności kart przedmiotu praktyka pedagogiczna oraz praktyk dyplomowych. Podjęcie prac nad nawiązaniem kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 24.04.2013 – prace nad systemem weryfikacji efektów kształcenia i modyfikacją programu studiów na kierunku pedagogika.
- Protokół z posiedzeń KZJK w dniach: 7.11.2012, 14.11.2012, 28.11.2012, 12.12.2012, 20.03.2013, 27.03.2013, 17.04.2013 – prace nad weryfikacją efektów kształcenia i doskonaleniem programu studiów na kierunku pedagogika.
- Opracowanie Regulaminu Wewnętrznego Kierunkowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia (został udostępniony do wglądu zespołowi wizytującemu).

Rok akademicki 2013/2014

- Sprawozdanie Kierunkowego Zespołu Jakości Kształcenia na kierunku pedagogika.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 16.10.2013 – zadania z zakresu poprawy jakości kształcenia na kierunku pedagogika. Ustalono zakres zmian godzinowych wprowadzonych w programach studiów na poszczególnych specjalnościach (proporcje między wykładami i ćwiczeniami).
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 30.10.2013 – elektroniczny system zamieszczania kart przedmiotu. Wzory nowych kart przedmiotu. Uporządkowanie praktyk pedagogicznych na wszystkich specjalnościach (liczba godzin, punkty ECTS, umieszczenie praktyk w matrycach (przyporządkowanie do efektów kształcenia), modyfikacja instrukcji praktyk oraz kart zaliczenia z uwzględnieniem efektów kształcenia.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 27.11.2013 – prace nad kartami przedmiotów w zakresie ich zgodności z przyjętymi efektami kształcenia oraz metodami ich weryfikacji. Opracowanie wstępnej instrukcji wypełniania kart przedmiotów przez pracowników.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 18.12.2013 – konieczność zmian w matrycach oraz w efektach kształcenia na poszczególnych specjalnościach. Wprowadzenie zmian w zakładach oraz ich sprawdzenie i weryfikacja. Przyporządkowanie kodów Erasmus poszczególnym przedmiotom w celu weryfikacji przynależności do określonych dziedzin nauki. Przyjęcie harmonogramu weryfikacji efektów kształcenia, sposoby składania dokumentacji za semestr zimowy.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 8.01.2014 – prace nad dostosowaniem programów kształcenia do zmian wprowadzonych w proporcjach wykładów i ćwiczeń; analiza wyników badań karier absolwentów w celu dopasowania programów studiów do oczekiwań rynku pracy. Wnioski zostały przedstawione dyrekcji Instytutu Pedagogiki.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 5.03.2014 – udoskonalenie funkcjonowania oraz podziału zadań w KZJK na kierunku pedagogika: stworzenie platformy elektronicznej pozwalającej na tworzenie programu kształcenia (siatki godzin, matryce, karty przedmiotów), weryfikacja jakości kształcenia; rezygnacja z utrzymania odrębnych efektów kształcenia dla specjalności.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 11.04.2014 – rozpatrzono sposoby weryfikacji efektów kształcenia na podstawie sprawozdań pracowników, przesłanych drogą elektroniczną do kierownika zespołu. Weryfikacja efektów kształcenia przez kierowników zakładów. Wnioski: konieczność udoskonalenia systemu rozliczania efektów kształcenia w celu większej ich przejrzystości; konieczność uzupełnienia braków w dokumentacji (daty, podpisy); konieczność rozpoczęcia prac nad wskaźnikowym sposobem opisu efektów kształcenia.
- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 15.05.2014 – posiedzenie Zespołu było w całości poświęcone sprawom kadrowym.

- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 4.VI. 2014 – zasady rozliczania efektów kształcenia wprowadzonych Zarządzeniem nr R-0161/34/2014. W sprawie tworzenia i archiwizacji dokumentacji związanej z weryfikacją efektów kształcenia. Analiza sprawozdań pracowników z weryfikacji założonych w karcie przedmiotu efektów kształcenia. Podział zadań dotyczących złożonej dokumentacji. Ocena wzorów sprawozdań. w karcie przedmiotu efektów kształcenia, monitorowanie drogi zatwierdzania dokumentacji

- Protokół z posiedzenia KZJK z dnia 16.07.2014 – weryfikacja sprawozdań złożonych przez pracowników i kierowników zakładów.

Funkcjonowanie Wydziałowego Zespołu Jakości Kształcenia w roku akademickim 2013/2014, obrazują: raporty z oceny działalności WZJK i KZJK, zarządzenia Rektora w sprawach; udoskonalenie arkuszy oceny pracownika, ocena programowa; sprawozdania dotyczące analizy i oceny weryfikacji efektów kształcenia; analiza dokumentacji programów kształcenia na studiach podyplomowych; ocena projektu nowej wersji sylabusów modułu/ przedmiotu, projekt Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia na Wydziale Pedagogicznym; zmiany w składzie Zespołu (nowi przedstawiciele studentów); ocena zajęć dydaktycznych oraz hospitacje zajęć dydaktycznych; misja i strategia Wydziału Pedagogicznego na rok 2013/2014; usprawnienie przepływu informacji między WZJK oraz dokonana analiza wyników ewaluacji zajęć dydaktycznych na Wydziale Pedagogicznym.

Rok akademicki 2014/2015

- Sprawozdanie z działalności WZJK za rok 2013/2014.

- Protokół z posiedzenia WZJK z dnia 26.11.2014 – procedura i harmonogram prac w zakresie uznawania osiągniętych efektów kształcenia/ zaliczonych przedmiotów w ramach modułów kształcenia. Ustalenie prac na semestr zimowy 2014/2015.

- Sprawozdania zbiorcze kierownika zespołu weryfikacji efektów kształcenia przedmiotów prowadzonych przez pracowników poszczególnych zakładów.

- Funkcjonowanie Wydziałowego Zespołu ds. Oceny Jakości kształcenia obrazują protokoły z posiedzeń odbytych w dniach: 19 lipca 2014 i 30 lipca 2014 oraz sprawozdania z działalności tegoż Zespołu z dnia 27 marca 2013 r. oraz 30 lipca 2014 r. W swej istocie dotyczyły one: analizy zarządzeń Rektora AJD i opracowania wskazań do dalszych prac nad doskonaleniem jakości kształcenia, oceny skuteczności wprowadzonych rozwiązań w zakresie zgodności kierunków i specjalności studiów ze strategią, misją i polityką jakości kształcenia w Uczelni i Wydziale Pedagogicznego, oceny działań projakościowych prowadzonych na Wydziale Pedagogicznym, koordynacji procedury ankietowania zajęć dydaktycznych przez studentów i doktorantów, przygotowania raportów i publikacji wyników badań ankietowych, a także oceny infrastruktury dydaktycznej.

Na kierunku Pedagogika systematycznie prowadzona jest weryfikacja efektów kształcenia. Opracowane zostały *Karty weryfikacji założonych dla przedmiotu efektów kształcenia*, które wypełniają nauczyciele akademicki prowadzący zajęcia na poszczególnych kierunkach studiów. Analiza przedłożonej zespołowi wizytującemu dokumentacji potwierdza

prowadzoną weryfikację założonych efektów kształcenia w ramach poszczególnych przedmiotów realizowanych na kierunku Pedagogika. W karcie odnotowane są efekty kształcenia oraz zastosowane metody ich weryfikacji. W oparciu o karty sporządzone przez poszczególnych nauczycieli akademickich, kierownicy zakładów (Zakład Historii i Teorii Wychowania, Zakład Pedagogiki Ogólnej i Metodologii Badań, Zakład Pedagogiki Społecznej i Terapii Pedagogicznej) sporządzają zbiorcze sprawozdania przedkładane Wydziałowemu Zespołowi Jakości Kształcenia. Procedura weryfikacji założonych dla przedmiotu efektów kształcenia obowiązuje na ocenianym kierunku od roku akademickiego 2012/2013. Oceny osiągniętych efektów kształcenia na kierunku Pedagogika ostatecznie dokonuje Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia. Systematycznie są prowadzona przy tym hospitacje zajęć dydaktycznych, ankietyzacja zajęć dydaktycznych oraz audyt wewnętrzny w zakresie prowadzenia zajęć dydaktycznych zgodnie z planem. Informacje uzyskane na spotkaniu z nauczycielami akademickimi potwierdziły funkcjonowanie powyższych procedur. Podkreślili oni także, że wyniki monitorowania osiągniętych efektów kształcenia oraz wnioski z nich wypływające stanowią istotną przesłankę dokonywanej przez nich weryfikacji procesu kształcenia studentów. Wykazane uchybienia skutkują wdrożeniem działań naprawczych. Powyższe potwierdza także dokumentacja przedłożona do wglądu Zespołowi wizytującemu.

Sprawozdania dotyczące wyników weryfikacji efektów kształcenia oraz ewaluacji zajęć dydaktycznych są udostępniane nauczycielom akademickim i studentom na stronie internetowej Uczelni, w zakładce Uczelniany System Zapewnienia Jakości Kształcenia, podobnie jak wszelkie wyniki monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia oraz wprowadzonych zmian. Na stronie internetowej Wydziału Pedagogicznego zamieszcza się coroczne sprawozdanie Dziekana z realizacji efektów kształcenia na poszczególnych kierunkach studiów. Informacje o procesie kształcenia są także dostępne w systemie USOS-web, na tablicach informacyjnych przy dziekanacie.

Uogólniając. Analiza uchwał i zarządzeń wewnętrznych wydawanych w Uczelni, jak również protokołów dokumentujących działalność Wydziałowego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia, Wydziałowego Zespołu Oceny Jakości Kształcenia, Zespołu Kierunkowego Jakości Kształcenia oraz Zespołu Kierunkowego Oceny Jakości Kształcenia dowodzi, iż oceniana jednostka podejmuje działania na rzecz rozwoju wewnętrznego systemu zapewniania jakości kształcenia.

Udokumentowane działania, zrealizowane zarówno na Wydziale Pedagogicznym, jak i bezpośrednio w Instytucie Pedagogiki wskazują, iż struktura zarządzania procesem dydaktycznym na kierunku Pedagogika jest przejrzysta, dowodzi systematyczności oraz wieloaspektowego doskonalenia programu kształcenia. W ocenianym okresie podjęto / realizuje się nadal prace dotyczące: monitorowania i modyfikacji programu studiów oraz sprawozdawczość w tym zakresie, opracowania matryc efektów kształcenia na kierunku Pedagogika, opracowania wzorów kart przedmiotu, pozyskania interesariuszy zewnętrznych, opracowania systemu weryfikacji efektów kształcenia oraz metod ich weryfikacji (określono harmonogram dokonywania weryfikacji efektów kształcenia, sprawozdawczość – zespołowi wizytującemu przedstawiono sprawozdania z weryfikacji efektów kształcenia za rok

akademicki 2012/2013 oraz 2013/2014), opracowania regulaminów wewnętrznych ZKJK oraz ZKOJK, analizy oraz wykorzystania wyników monitorowania karier absolwentów kierunku Pedagogika, stworzenia platformy elektronicznej umożliwiającej tworzenie programu kształcenia.

Funkcjonujący w Uczelni i na Wydziale Pedagogicznym System Zapewnienia Jakości Kształcenia umożliwia analizę efektów kształcenia oraz doskonalenie programu kształcenia na kierunku Pedagogika. Jest, jak tego dowodzi poddana w trakcie wizytacji analizie dokumentacja, użyteczny w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia. Wnioski i zalecenia, wynikające z monitorowania procesu kształcenia i ze stwierdzonych słabych stron programu kształcenia formułowane przez Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia oraz Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia, są bowiem wdrażane do programu kształcenia, adekwatnie do przyjętych dla kierunku Pedagogika wzorcowych efektów kształcenia.

2. W procesie zapewniania jakości i budowy kultury jakości uczestniczą pracownicy, studenci, absolwenci oraz inni interesariusze zewnętrzni.

W celu zapewnienia jakości kształcenia, na Wydziale Pedagogicznym, 20 maja 2013 r. powołana została *Rada Interesariuszy Zewnętrznych i Wewnętrznych*, w skład której, jako interesariusze zewnętrzni, weszli przedstawiciele następujących instytucji: Miejski Ośrodek Pomocy Społecznej w Częstochowie, Regionalny Koordynator Programu „Projektor” w Częstochowie, Kolegium Nauczycielskie w Bielsku-Białej, Kolegium Nauczycielskie w Wieluniu, Artystyczne Przedszkole Olka Klepacza w Częstochowie, Szkoła Podstawowa nr 1 w Częstochowie, Szkoła Podstawowa nr 20 w Częstochowie, Zespół Szkół w Kłomnicach, Samorządowy Ośrodek Doskonalenia w Częstochowie, Edukacyjne Centrum Konsultacji przy SOSW nr 1 w Częstochowie. W trakcie wizytacji udokumentowane zostało jedno spotkanie z Radą Interesariuszy Wydziału Pedagogicznego, które odbyło się 20 maja 2013 roku. Jego przedmiotem było zapoznanie interesariuszy ze specyfiką kształcenia studentów na kierunku Pedagogika – realizowane specjalności, plany i program studiów na studiach licencjackich i magisterskich, program praktyk pedagogicznych, formy współpracy (projekt dokumentu o współpracy), wręczenie powołań do Rady Interesariuszy.

21 października 2014 roku opracowany został projekt *Ramowego programu współpracy Wydziału Pedagogicznego z interesariuszami zewnętrznymi i wewnętrznymi*. Określa on zasady partycypacji interesariuszy (zewnętrznych i wewnętrznych) w procesie zapewnienia jakości kształcenia, udział interesariuszy w projektowaniu kierunków i jakości kształcenia na Wydziale Pedagogicznym, udział interesariuszy w ocenie jakości kształcenia na Wydziale

Pedagogicznym, współpracę w dziedzinie działalności kulturalnej i sportowej, współpracę w zakresie działalności szkoleniowej, naukowej i wydawniczo – edytorskiej.

Rada Interesariuszy współpracuje z zespołami działającymi w ramach Wydziałowego Systemu Zapewniania Jakości Kształcenia. W pracach wszystkich zespołów, jako interesariusze wewnętrzni, uczestniczą studenci, delegowani do prac w tych zespołach w drodze wyborów organizowanych przez samorząd studencki. W pracach zespołów uczestniczą także nauczyciele akademicy. Dokonana w czasie wizytacji analiza dokumentacji potwierdza uczestnictwo interesariuszy wewnętrznych w posiedzeniach Wydziałowego Zespołu Zapewniania Jakości Kształcenia oraz Wydziałowego Zespołu Oceny Jakości Kształcenia. Są to samodzielni pracownicy naukowcy, doktorzy i studenci.

Na Wydziale Pedagogicznym organizowane są ponadto konferencje naukowe i sympozja z udziałem przedstawicieli pracodawców. Podczas spotkań dyskutowane są kwestie przygotowania absolwentów kierunków prowadzonych na Wydziale Pedagogicznym na potrzeby rynku pracy, a także zapotrzebowanie na umiejętności i kompetencje niezbędne do wykonywania zawodów, do których przygotowują poszczególne kierunki studiów.

Trudno jednak uznać jako zaangażowany udział interesariuszy zewnętrznych w proces zapewnienia jakości kształcenia na kierunku Pedagogika. W maju 2014 roku zostali oni bowiem formalnie włączeni do prac nad doskonaleniem jakości kształcenia na kierunku Pedagogika. Ich dotychczasowy udział w tym procesie znajduje się w fazie organizacyjnej. Natomiast swoje opinie, dotyczące jakości kształcenia studentów na kierunku Pedagogika, mieli możliwość zaprezentowania przy okazji zorganizowanych konferencji naukowych i sympozjów. Wykorzystanie tych opinii miało jednak charakter zwyczajowy i nie odnajduje odzwierciedlenia w przyjętych w uczelni formalnych procedurach.

Biorąc natomiast pod uwagę oferowane studentom na kierunku Pedagogika do wyboru specjalności:

- studia pierwszego stopnia: pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna, pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna, doradztwo zawodowe i personalne, edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, pedagogika osób z niepełnosprawnością intelektualną, doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość;

- studia drugiego stopnia: pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna, pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna, doradztwo zawodowe i personalne, doradztwo zawodowe i public relations, edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna, doradztwo zawodowe i przedsiębiorczość, coaching kariery z doradztwem zawodowym, geragogika;

zachodzi konieczność, w przypadku specjalności pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna, rozszerzenia składu Rady Interesariuszy Zewnętrznych i Wewnętrznych o przedstawicieli instytucji, które sprawują opiekę częściową oraz całkowitą nad dziećmi i młodzieżą pozbawionymi okresowo bądź trwale opieki rodziny własnej, a także przedstawicieli instytucji resocjalizacyjnych. Podobnie w przypadku specjalności pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna oraz geragogika, do składu Rady należy włączyć przedstawicieli innych instytucji do pracy, w których, zgodnie z sylwetką absolwenta, przygotowują te specjalności. Tym bardziej, że studenci tych specjalności odbywają praktyki pedagogiczne w tych właśnie

instytucjach. Ograniczony instytucjonalnie skład Rady Interesariuszy Zewnętrznych i Wewnętrznych nie stanowi wystarczającej podstawy do pozyskiwania informacji na temat jakości kształcenia studentów w ramach poszczególnych specjalności.

Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość. Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie zwiększania świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia, optymalizację osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do obecnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Studenci kierunku Pedagogika nie są zainteresowani jakością kształcenia. Spotkanie ze studentami pokazało, że brakuje im również wprowadzenia teoretycznego. Uczelnia nie przedstawiła opinii Samorządu dotyczących programów kształcenia. Studenci sporadycznie stawiają się na posiedzeniach stosownych organów.

Ankiety nie mają w przekonaniu Studentów wpływu na dydaktyczno-naukowe otoczenie. Struktura i częstotliwość ankiet potwierdza zastrzeżenia Studentów. Ankietowane są wszystkie przedmioty, jednak konstrukcja badania pozwala jedynie na wysondowanie ogólnych odczuć dotyczących przedmiotu, nie bada zaś ich przydatności w kontekście uzyskiwania efektów kształcenia. Dobrą praktyką jest oddolna inicjatywa niektórych wykładowców, którzy oczekują informacji zwrotnej na temat swojej pracy po każdych zajęciach.

Przedstawiciele Samorządu Studentów nie uczestniczą w spotkaniach PSRP. Co przekłada się na brak świadomości wpływu studentów na jakość kształcenia, optymalizację osiąganych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy.

Tabela nr 1 Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia.

Zakładane efekty kształcenia	Program i plan studiów	Kadra	Infrastruktura dydaktyczna/biblioteka	Działalność naukowa	Działalność międzynarodowa	Organizacja kształcenia
wiedza	+	+/-	+	+	+/-	+
umiejętności	+	+/-	+	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+/-	+	+	+/-	+

+ - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

+/- - budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

- - nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego³ ZNACZĄCO

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) W Uczelni wypracowała przejrzystą strukturę Systemu Zapewnienia Jakości Kształcenia. Określone zadania dla zespołów, tworzących strukturę systemu, oraz stosowane procedury umożliwiają monitorowanie jakości kształcenia. Na kierunku Pedagogika systematycznie dokonywana jest weryfikacja efektów kształcenia, wyniki której są podstawą rewizji programu studiów i modyfikacji metod jego realizacji. Poddana, w trakcie wizytacji, analizie dokumentacja potwierdza zaawansowany charakter działań podejmowanych na rzecz zapewnienia jakości kształcenia na kierunku Pedagogika. Warto jednak zadbać o konsekwentne używanie nazw zespołów funkcjonujących w *Wewnętrznym Systemie Zapewniania Jakości Kształcenia* na kierunku Pedagogika – np. Zespół Kierunkowy Jakości Kształcenia i Kierunkowy Zespół Jakości Kształcenia; Zespół Kierunkowy Oceny Jakości Kształcenia i Kierunkowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia; Wydziałowy Zespół ds. Jakości Kształcenia i Wydziałowy Zespół Jakości Kształcenia; Wydziałowy Zespół ds. Oceny Jakości Kształcenia i Wydziałowy Zespół Oceny Jakości Kształcenia.

2) W działaniach na rzecz zapewnienia jakości kształcenia na kierunku Pedagogika uczestniczą nauczyciele akademicy i studenci zgodnie z wprowadzonymi w Uczelni regulacjami (interesariusze wewnętrzni) oraz w ograniczonym zakresie przedstawiciele instytucji (interesariusze zewnętrzni), do pracy w których przygotowani są absolwenci kierunku Pedagogika. Owa ograniczoność wynika z faktu, iż 20 maja 2013 roku powołana została *Rada Interesariuszy Zewnętrznych i Wewnętrznych*, która funkcjonuje, jak tego dowodzi przedstawiona zespołowi wizytującemu dokumentacja, w fazie organizacyjnej. O ile nauczyciele akademicy i przedstawiciele studentów bezpośrednio uczestniczą w pracach ZKJK oraz ZKOJK, to działalność interesariuszy zewnętrznych dotychczas ma charakter bardziej zwyczajowy niż formalny. Konieczne jest także rozszerzenie składu Rady o przedstawicieli instytucji opiekuńczo-wychowawczych, resocjalizacyjnych czy instytucji sprawujących opiekę nad ludźmi starszymi (nie tylko MOPS). Ograniczony instytucjonalnie skład Rady utrudnia pozyskanie rzetelnych informacji dotyczących programu studiów oraz weryfikacji efektów kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

L.p.	Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
		wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
1	koncepcja rozwoju kierunku		x			

2	cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		x			
3	program studiów		x			
4	zasoby kadrowe			x		
5	infrastruktura dydaktyczna		x			
6	prowadzenie badań naukowych ⁴		x			
7	system wsparcia studentów w procesie uczenia się		x			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości			x		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia).

Możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia w ocenianej jednostce można określić pozytywnie. Za silną stronę Uczelni można uznać:

- atrakcyjną ofertę edukacyjną, kształceniu na potrzeby środowiska i zapotrzebowanie rynku pracy,
- koncepcję i program kształcenia oraz zaangażowanie interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w doskonalenie tej koncepcji,
- spójny wewnętrznie i adekwatny do zakładanych efektów (etapowych, jak i końcowych) system ich weryfikacji składający się z wielu szczegółowych procedur,
- różnorodne formy i metody kształcenia, odpowiednio dobierane do zakładanych efektów,
- rozbudowany program praktyk zawodowych,

⁴ Ocena obligatoryjna jedynie dla studiów II stopnia i jednolitych magisterskich.

Należy:

- Należy uzupełnić minimum kadrowe. Nie zostały spełnione wymagania dotyczące minimum kadrowego dla kierunku pedagogika studia I i II stopnia o profilu ogólnoakademickim. Brakuje osoby reprezentującej obszar i dziedzinę nauk humanistycznych.
- w przypadku specjalności Edukacja przedszkolna i wczesnoszkolna na II stopniu studiów wątpliwe jest uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta, przewidującej przygotowanie do pracy z dziećmi o specjalnych potrzebach edukacyjnych – należy zrezygnować z tej specjalności,
- słabą stroną kształcenia specjalnościowego na studiach II stopnia o specjalnościach pedagogika opiekuńczo-resocjalizacyjna oraz pedagogika społeczna i terapia pedagogiczna jest brak kontaktu z placówkami odpowiadającymi specyfice tych specjalności – należy zagwarantować ten kontakt studentom,
- włączyć więcej pracowników i studentów do międzynarodowej współpracy,
- zastanowić się nad większym zaangażowaniem studentów w udział, w programach międzyuczelnianych i międzynarodowych, ze szczególnym uwzględnieniem międzynarodowych programów staży i praktyk,
- w większym zakresie zaangażować interesariuszy zewnętrznych do procesu zapewniania jakości i budowy kultury jakości, jednocześnie włączając w ich skład przedstawicieli każdego typu instytucji do pracy, w których przygotowuje się studentów kierunku Pedagogika, dbając jednocześnie o systematyczność współpracy,
- z większą starannością przydzielać sale dydaktyczne do zajęć ćwiczeniowych tak, by odpowiadały liczebności grup dydaktycznych.

W odpowiedzi na raport z wizytacji Akademia im. Jana Długosza w Częstochowie przysłała stosowne dokumenty, dzięki którym zaszły przesłanki do zmiany kryterium nr 4 i 8 ze znacząco na w pełni.

4	zasoby kadrowe		x			
8	wewnętrzny system zapewnienia jakości		x			